

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

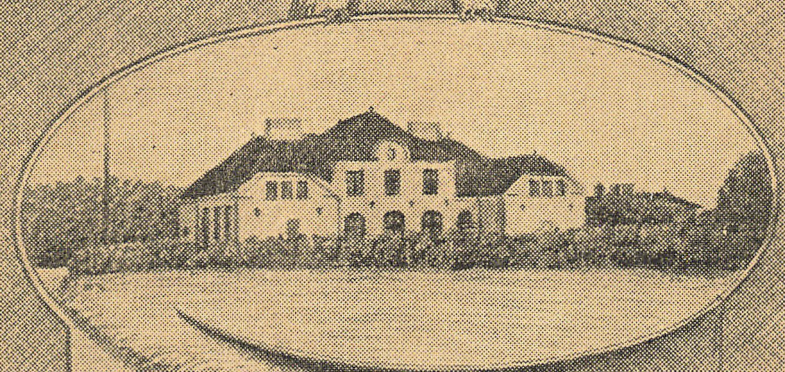
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

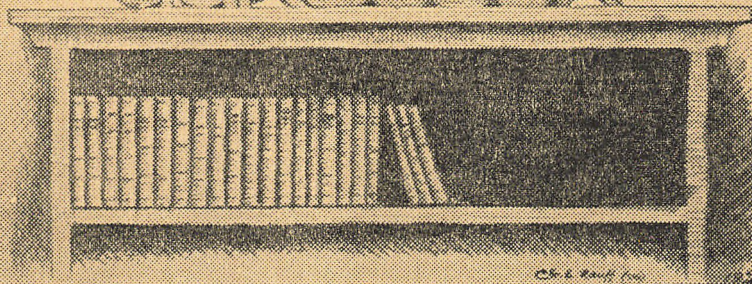
Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NISSUMSKÉ

OOBØGER

Nissumske Aarbøger

1929

Udgivet af
Nr. Nissum Seminariums Elevforening
under Redaktion af
Steffen Steffensen (23)

INDHOLD.

1. <i>Gjelstrup</i> : Vort Sigte i Lærergerningen.	Side	3
2. <i>Jørgensen</i> : De saaredes Ven.	—	14
3. <i>Winther</i> : Udflugten 1910	—	25
4. <i>Andreassen</i> : Gl. Skolemesterpraksis.	—	32
5. <i>Degnbol</i> : Tre Digte.	—	40
6. <i>Gjelstrup</i> : Aaret, der svandt.	—	42
7. <i>Ved Red.</i> : Dimittenderne 1929.	—	47
8. — : Af Aarets Dagbog.	—	53

Vort Sigte i Lærergerningen.

Af Forstander *Gjelstrup*.

(Foredrag ved Stævnet i Herning 1929).

Vi har alle oplevet, hvor velgørende det kan være efter en travl Dag at sætte sig hen i Mørkningen og lade Tankerne gaa frem og tilbage, som de vil. Meget som i Dagens Travlhed syntes spredt og tilfældigt, kommer da i et klarere Lys; man faar Samling paa sig selv og føler, at man i en saadan Time styrkes til igen at møde Hverdagslivets Krav. Saadan er vi nu i Eftermiddag kommet sammen fra hver sit travle Arbejde; og nu vil vi saa prøve at holde en Mørkningstime, hvor vi vil se at faa Øje paa den røde Traad i vor daglige Gernings brogede Mangfoldighed; vi vil sætte os hen og søge at gøre os selv Rede for, hvad det egentlig er, der bør være vort Sigte i vor Gerning.

Dette med Sigtet i en Livsgerning er jo en meget vigtig Sag. En Mand maa have et bestemt Sigte, saa han ved, hvad han vil; ellers bliver hele hans Virksomhed ganske tilfældig, og han spilder og spreder sine Kræfter. Og han maa endvidere have det rette Sigte, ellers kan der maaske nok komme noget ud af hans Liv, men det bliver ikke noget godt og velsignet.

Nu er det imidlertid med os, der staar i Lærergerningen, som med den gode Skytte. Han maa først iagttage Terrainet, og jo bedre han kender det og forstaar at tage Hensyn til det, desto større Chancer har han

for at komme sit Bytte ind paa Livet og faa taget et sikkert Sigte. Saaledes maa ogsaa vi kende vort Terrain, d. v. s. vi maa have Forstaaelse for de Omgivelser, i hvilke vi skal gøre vor Gerning, og vi maa kende den Tid som vi lever i; det er Forudsætningen for, at vi kan tage det rette Sigte i vor egen, lille Verden. Derfor vil jeg gerne, at vi nu et Øjeblik vender vor Opmærksomhed udefter; og jeg vil da gerne fremdrage et Par Ting, der er ejendommelige for vor Tid, og som vi sikkert i de nærmeste Aar vil mærke mere og mere til.

Der er da først den sociale Baggrund for Skolens Gerning i vore Dage. Det er især Storbyens Problem, jeg her tænker paa, og den Modsætning mellem By og Land, der mere og mere arbejder sig frem. Storbyen betyder jo en umaadelig Mængde Hjem, hvor Mand og Hustru begge er ude paa Arbejde Dagen igennem, og hvor Hjemmet selv kun er nogle faa Kvadratalen Stueplads. Hvilken mægtig Svækkelse af Hjemmets Liv betyder ikke dette for Børnene! Men i samme Grad som Hjemmet træder tilbage, maa andre Faktorer træde til; og her kommer saa den moderne Skole og sætter ind. Man vil maaske ved en flygtig Betragtning finde, at den stjæler Børnene fra Hjemmene; men saadan som nu engang Nutidens sociale Forhold er, bør vi hellere sige, at Skolen samler de smaa op, som ellers vilde gaa for Lud og koldt Vand. Det er for en meget væsentlig Del denne sociale Baggrund, der har skabt den moderne Skolebevægelse med Arbejdsskole, fri Skole, og hvad man ellers vil kalde den; Gang paa Gang ser vi, at det er Storstadens Pædagoger, der har Førerskab i alt dette. Jeg behøver blot at nævne Dewey i Chikago, Kerschensteiner i München, Maria Montessori i Rom eller de frie Skoler i Hamburg og Berlin, hvert af disse Navne er Bevis paa den nære Forbindelse mellem Nutidens sociale Forhold i de store Byer og Nutidens Skolebevægelse. Anderledes paa Landet. Her er Hjemmene stadig Arbejdssteder; og dette giver Landsbyskolen en anden og mere beskedent Stilling end Købstadskolen. Hvad der i Storstaden maa kaldes en hjælpende Haand fra Skolens Side, maa derfor under Landsbyforhold kaldes en forstyrrende Haand. Denne dybtgaaende Forskel mellem By og Land skaber jo et stort Problem for Skolen; den skal paa een Tid opretholde en vis Enhed i sit Arbejde paa Land og i By; og paa

samme Tid skal den kunne afpasse sig efter de meget forskellige Forhold. De Brydninger, som hele denne sociale Stilling maa medføre for Fremtidens Skole, vil sikkert tage til i Styrke i de kommende Aar; alt dette maa vi derfor være opmærksomme overfor, hvis vi vil forstaa den Tid, i hvilken vi er sat til at udføre et Arbejde i Skolens Tjeneste.

Det andet, jeg vilde nævne som ejendommeligt for vor Tid, er hele dens verdslige Præg. Jeg læste fornylig i et engelsk Missionstidsskrift en Artikel, hvori jeg fandt en meget slaaende Bemærkning herom, idet der anførtes en moderne Filosof, som skildrer, hvorledes Chaufføren er Typen paa vor Tid, ligesom Præsten eller Adelsmanden har været Typer paa tidligere Tider. Sammenligningen er ikke til Fordel for vor Tid; thi medens Præsten eller Adelsmanden dog repræsenterer en eller anden Form for aandelig Kultur, repræsenterer Chaufføren, der sidder ved sit Rat som Herre over en af Nutidens vidunderligste Opfindelser, kun den tekniske, mekaniske Kultur. Men vi maa vist indrømme, at der ligger en stor Sandhed i at kalde Chaufføren vor Tids Type. Hvilken mægtig Betydning har ikke den tekniske Kultur for vor Tids Mennesker; vi behøver blot at nævne de tre Ord Bil, Biograf og Radio for at forstaa det. Dette er jo saa igen Bevis paa, hvor stærk den verdslige Strømning i Nutidens Kultur er. Til yderligere Belysning heraf kan jeg nævne, at i De forenede Stater to Tredjedele af Befolkningen staar uden Tilknytning til nogen Slags Kirke; og i England gælder det samme Halvdelen af Befolkningen. Man bliver ganske bestyrtet over disse Tal og spørger sig selv, om det virkelig er Tilfældet; men det er Beretningen om det store Ydremissionsstævne paa Oliebjerget i Fjor, der giver disse Oplysninger, saa der kan sikkert ikke tvivles om deres Rigtighed. Andetsteds har jeg læst, at af Frankrigs 40 Millioner Indbyggere staar kun 9—11 Millioner indenfor den katolske Kirke. Og hvordan det staar til i Rusland ved vi alle noget om. Alt dette betyder jo, at der i Vesten vokser et mægtigt Hedenskab frem, ja værre end Hedenskab; thi Hedenskab betyder dog, at man har en Religion, som man bøjer sig under; men Verdsligheden, som den her er skildret, betyder jo den fuldstændige Religionsløshed. Og i Orienten er den samme Bevægelse i Gang; man faar et stærkt Indtryk af, hvordan dette har optaget Jerusalemmødet ved at læse den

forkortede Beretning om Mødet, der paa Grundlag af den officielle engelske Beretning er udgivet paa Dansk under Navn af »Et Udsyn fra Oliebjerget.«

Hele denne verdslige Kulturstrøm har allerede sat sig sine Spor i Skolens Verden og vil selvfølgelig i endnu højere Grad gøre dette i de kommende Aar. Navnlig kan man se, hvordan Staterne taber Interessen for at beholde Religionen i den offentlige Skole. Paa dette Punkt maa jeg anføre en meget mærkelig Udtalelse, som Jerusalemødet vedtog. Den lyder saaledes: »Vi for vor Part ønsker, at den kristne Religion maa faa Indflydelse paa alle nationale Opdragelsessystemer: men med mindre det ligefrem kan paavises, at et religiøst System har en moralsk nedbrydende Indflydelse, saa tror vi, at det er at foretrække, at Opdragelse baseres paa et hvilket som helst religiøst Grundlag, end paa slet intet.« M. a. O. disse erfarne kristne Missionærer ønsker hellere hedensk Religionsundervisning i Skolen end slet ingen. Det viser deres Angst for den verdslige Kulturs Indflydelse.

Hvad endelig vort eget Land angaar, da er Baggrunden jo lykkeligvis noget anderledes end ovenfor skildret. Dog er der Tegn nok paa, at den samme Luft blæser ind over os. Aviserne har jo saaledes fornylig bragt Meddelelse om den nye Timeplan for den københavnske Grundskole; og her ser man, at Religionstimernes Tal for de fem første Klassers Vedkommende er nedsat med mere end en Tredjedel. I ganske det tilsvarende Omfang er Religionstimerne nedsat i det Forslag til en ny Læreruddannelse, som Danmarks Lærerforening i Aar har udarbejdet og tilstillet Undervisningsministeren; det er beklageligt og mærkeligt, at man har kunnet foreslaa en saadan Indskrænkning af Religionsundervisningen, samtidig med at man kæmper for en stærk Udvidelse af hele Læreruddannelsen.

Det foregaaende har været et Udblik mod hele den Verden, vi lever i, med dens sammensatte sociale Forhold og dens materialistiske Aand. Her staar nu den kristne Lærer og skal gøre sin Gerning. Og nu kommer jeg saa til vor egen lille Kreds; thi det er den *kristne* Lærer, jeg har tænkt paa, naar jeg har kaldt mit Emne »Vort Sigte i Lærergerningen«; og jeg gaar ud fra, at vi, der hører hjemme et Sted som Nr. Nissum Seminarium, i det store og hele er enige om at ville udføre vor Gerning paa Kristendommens Grund. Hvad bør da

være vort Sigte i det lille Hjørne af den store Verden, hvor vi under vor Tids vanskelige Forhold har faaet vor Plads anvist?

Idet jeg nu vil forsøge at besvare dette Spørgsmaal, beder jeg Dem tænke Dem, at vi rykker frem sammen med hele den mægtige Hær af alvorlige og gode Lærere, som Skolen har i sin Tjeneste. De Lærere, der kun tjener for Brødets Skyld, har vi ladet bag os; dem tænker vi slet ikke paa; men tilbage er dog en stor Hær, og det er tillige en meget broget Flok, Kristne og Ikke-Kristne Side om Side. Lad os nu prøve at se, hvor langt vi kan følges ad i et fælles Sigte, og hvornaar vi er ved det Punkt, da vi spredes, fordi den kristne Lærers særlige Sigte viser sig.

Det, som da er den allerførste Forudsætning for at kunne blive en god Lærer, vil jeg nævne først. Det er Kærligheden til Børnene og de Unge, som vi har med at gøre. Man taler ofte om, at en Lærer maa have Gnisten. Der kan drives meget Afguderi med dette Udtryk, som om et Menneske maatte være et særligt Geni for at du til noget som Lærer. Det behøver han ikke at være; men i en bestemt Henseende er det alligevel sandt, at en Lærer maa have Gnisten; thi han maa eje en Funke af den guddommelige Kærligheds Lue, Kærligheden til de Mennesker, han skal arbejde iblandt. Dette er imidlertid ikke noget, som er særligt for den kristne Lærer; Kærligheden til Børnene deler han med alle alvorlige Arbejdere i Skolens Tjeneste. Her kan vi ofte føle os i Forstaaelse med de moderne Skoleideers Forkæmpere og lære meget af den Begejstring, hvorved de gaar op i Arbejdet blandt de smaa. Læser man f. Eks. Maria Montessoris Skrifter, kan man ikke undgaa at blive grebet deraf og føle sig slaaet af, hvordan hver Side i hendes Bøger vidner om Kærligheden til Barnet.

Saaledes rykker de gode Læreres Hær frem i sluttet Tropa, alle sigtende efter at styrke Kærligheden til Børnene hos hinanden. Idet de nu tænker paa den Verden af Barnesjæle, de skal gaa ind i, vil de alle være besjælede af det samme Ønske, nemlig at Gnisten maa fænge. Her har vi det næste, som alle alvorlige Lærere vil tage Sigte paa: S sammenspillet i Skolestuen. Hvis dette S sammenspil mellem Læreren og Børnene kommer i Stand, bliver der Grøde i Luften i Skolestuen; i modsat Fald vil selv de bedste Evner være spildte, og der vil blive dødt og koldt derinde. Det er jo et saadant

Vekselspil, enhver Lærer søger at bringe i Stand ved den Metode, han anvender i sin Undervisning. Metoderne er forskellige; og om deres indbyrdes Værdi er Uenigheden stor. Men hvad enten vi tænker paa de mere gammeldags Metoder med Fortælling og Katekisation eller paa nyere Arbejdsformer med stærkere Anvendelse af Elevernes Selvvirksomhed, saa er dog Formaalet overalt det samme, nemlig gennem den Arbejdsform, man benytter, at skabe Sammenspillet i Skolestuen; herom er alle i Lærerkæden enige.

Naar nu Læreren møder med den rette Kærlighed til Børnene, og naar endvidere Vekselspillet mellem de to Parter er skabt, er alt lagt til Rette til, at Arbejdet kan begynde. Og saa tager Læreren sit næste Sigte; nu er det hans Opgave at vejlede Børnene. Men paa dette Punkt synes Lærerkæden at dele sig. Det ser ud, som en Flok siger, at Læreren skal vejlede Børnene, en anden, at Børnene skal vejlede Læreren. Vi staa her ved Forskellen mellem et mere gammeldags og et mere moderne Syn. Og tilsyneladende er de to Parter langt fra hinanden. De kan sige meget slemme Ting om hinanden. Saaledes ved Maria Montessori ikke alt det onde, hun vil sige om den bestaaende Skoles Mishandling af Børnene. Hun taler om, hvordan Børnene i den hindres i at udfolde deres Personlighed i en saadan Grad, at det næsten er, som var de døde Væsener; de sidder fast anbragt rækkevis paa deres Bænke, ligesom Sommerfuglene paa deres Knappenaale i et zoologisk Museum; og de golde og meningsløse Kundskaber, der er blevet bibragt dem, er som Sommerfuglenes døde, udsprede Vinger. Omvendt kan man se hendes Modstandere beskyldte hende for, at hun giver Børnene fuldstændig frit Spil til hvadsomhelst og derved lukker Døren op for alt Slags Anarki. Det ser efter saadanne Udtalelser ud, som om der er en afgjort Modsætning mellem de to Parter i Spørgsmaalet om, hvem der skal have Førerskabet i Skolestuen, Læreren eller Børnene. Denne Modsætning er imidlertid ikke saa skarp, som det ser ud til, selv om der er en meget stor Forskel i Synsmaaderne. Thi ogsaa Maria Montessori og hendes Meningsfæller ved, at der skal være Orden i Skolen, og at Læreren maa hævde denne. Derfor tør vi nok sige, at der, selv om det kniber noget, er Enighed i hele vor Lærerkæde om, at det er Læreren, der skal vejlede Børnene og ikke omvendt.

Men hvorhen skal saa Læreren lede Børnene? Herpaa har den kristne Lærer kun eet Svar, nemlig at han skal vejlede til Kristus. Paa dette Punkt vil Læreren uvægerligt blive delt, og de kristne Lærere vil komme til at gaa alene. Vi staar nemlig her ved et grundforskelligt Syn paa Barnenaturen. Paa den ene Side har vi den humanistiske Opdrager; han tror ubetinget paa Barnet og anser det for at være godt; for ham bliver al Opdragelse derfor egentlig kun Selvudfoldelse. Denne Betragtning, som vi møder hos Rousseau og i det hele taget hos Oplysningstidens Pædagoger, danner et stærkt Islæt i den moderne Skolebevægelse. Men i bestemt Modsætning hertil staar den kristne Opdrager med sin Opfattelse af Barnenaturen. Han regner med de onde Kræfters Tilstedeværelse i Barnesindet og mener derfor, at en lykkelig Udfoldelse af Barnenaturen kun vil ske, naar Barnet bringes i Forbindelse med Kristus. For ham staar det fast, at den Sol, der giver Liv og Grøde, ikke findes i Menneskets eget Bryst, men straal'er ned til os fra den Himmel, der hvælver sig højt over os.

Den kristelige Opdragelse faar derfor sit eget Sigte: at opdrage til Kristus. Men hvad vil det sige? Ikke at fremkalde Børneomvendelser og sligt, som jo kun vil være en Overspænding af Barnets Sjæleliv og derfor meget let kan give et Bagslag, der fjerner fra Kristus. Men Opdragelsen af Barnet til Kristus vil sige en Forberedelse for dets personlige Liv som voksen, et Stød i den rigtige Retning. To Ting maa her gaa Haand i Haand, hvis der skal være Tale om en kristelig Opdragelse. Det ene er den moralske Side af Opdragelsen, Fremelskelsen af Egenskaber som Sandhedskærlighed og Ansvarsfølelse. Det andet er den religiøse Side. Her bliver det Opgaven at vække Barnets Følelse for Evigheden, saa det uvilkaarligt forslaar, at der bag alt det dagligdags er en usynlig Lysets Verden; endvidere kommer det her an paa at skærpe dets Skyldfølelse. Og disse to Sider, den moralske og den religiøse, maa følges ad i den kristelige Opdragelse. Uden den moralske Side bliver Resultatet kun en Kristendom uden sædelig Kraft og derfor uden Magt til at blive Verdens Salt; vi falder da ind under den Bebrejdelse, som undertiden rettes mod den lutherske Kristendomstype, at den mangler moralsk Motiv. Og uden den religiøse Side faar vi kun en fattig Moralisme, der ikke naar ned til de dybeste Lag i Menneskesjælen, hvor Kilderne springer.

Derfor maa Opdragelsen tage Sigte paa begge Sider; da lægges der Grund for en harmonisk Livsudvikling; da bliver det en Opdragelse til Kristus.

Naar nu Maalet for den kristne Lærer er at vejlede til Kristus, bliver det næste Spørgsmaalet om Vejen til at naa dette Maal. Og det nærmestliggende Middel bliver ifølge Sagens Natur hele Lærerens daglige Undervisning. Jeg tænker her ikke just paa de positive Kundskaber, men langt mere paa hele den Udvikling, der gennem det daglige Arbejde i Skolen fremhjælpes hos Børnene. Hver Gang Læreren gennem Undervisningen har ført Barnet et lille Skridt fremad til mere Eftertæksomhed, skærpet Iagttagelsesevne eller forøget Pligtfølelse, har han i Virkeligheden givet det en Chance mere for senere at kunne naa frem til en kristelig Karakterudvikling. Og ganske særligt vil jeg her fremhæve Religionsundervisningens Betydning. Hvilken Evne har ikke de bibelske Fortællinger til at gøre Indtryk paa Barnesindet; derom bevarer sikkert mange af os gode Minder fra vor egen Barndom. Paa en ejendommelig Maade skildrer Jakob Knudsen dette i »Lærer Urup«, hvor han lader Urup fortælle Josefs Historie saaledes, at Børnene oplever det hele selv; de led med Benjamin, da Bægeret blev fundet i hans Sæk; de græd med Josef, da han ikke længere kunde beherske sig overfor sine Brødre; og de aandede lettet op, da Jakob kom til Ægypten og det hele endte saa godt. Ja, selv den lille Niels Peter, der ellers havde været vant til alle Slags Skarnsstykker i sin hidtidige Skole og nu var kommet til sin første Dag i Hørlum Skole i Forventning om lignende Tilstande der, blev lige fra Timens Begyndelse revet helt med af Lærer Urups Fortælling; da han hørte ham nævne Jakob og Josef og hans Brødre, kunde han nok huske, at han havde hørt alle de Navne før; men han havde aldrig vidst, at det saadan var levende Mennesker; og sikken Ulykke, de dog var kommen i! Saa stor en Ulykke havde han da aldrig selv oplevet! Og saaledes blev den lille forhutlede og uvorne Dreng ført ind i en helt ny og ukendt Verden. »Niels Peter vidste jo godt, at den Mand, som sad deroppe paa Kadedret, det var ikke Gud. Men der blev dog en Verden til for ham i disse Øjeblikke; og Manden derhenne havde jo skabt den med sit Ord. — Det vidste Niels Peter just ikke, men det følte han«. Ved hele denne Skildring har Jakob Knudsen givet et Eksempel

paa, hvilket Middel til kristelig Opdragelse Læreren ejer i Religionsundervisningen; og han viser forøvrigt tillige, hvorledes ogsaa Lærer Urups øvrige Undervisning udøvede den samme Magt over Børnene.

Naar Lærer Urups Undervisning saaledes sank i Børnene, hang det imidlertid sammen med hele den Personlighed, der stod bagved, og som gennem det fælles Arbejde traadte Børnene i Møde. Og her staar vi ved det andet Middel, hvorved Børnene kan opdrages til Kristus. Det er hele Lærerens Færd. Den har mere at sige end selv den bedste Undervisning. Hvad det her kommer an paa er, at Lærerens Færd har det rette Helhedspræg, saa Børnene uvilkaarligt føler, at de staar overfor en Mand, der gerne vil tjene. Er der noget af Tjenersindets Præg over ham, vil der udgaa en stærk og velsignet Indflydelse fra ham. En meget smuk Skildring af, hvilket Indtryk en saadan kristen Personlighed kan gøre paa Børn og unge, finder man i den engelske Skolehistorie »Tom Browns Skoletid«, der tegner et virkelighedstro Billede af Livet i Rugby Skole i de Aar, da Thomas Arnold, Englands berømteste Skolemand, var dens Rektor. Forfatteren fortæller her, hvorledes Bogens Helt, Tom Brown, straks efter sin Ankomst til Skolen, modtog et Indtryk, han aldrig glemte. Det er en mørk Novemberdag, hen paa Eftermiddagen; og det er Toms første Søndag i Rugby. Da faar han den store Oplevelse, som det for en hver Rugbydreng paa den Tid var for første Gang at høre Dr. Arnold prædike; Rektoren var nemlig selv Skolens Præst og ledede regelmæssigt Gudstjenesten i Skolens Kapel. Levende beskrives hele Sceneriet. Paa Prædikestolen Doktors høje, ridderlige Skikkelse med det straalende Blik og en Stemme, der snart er blød som en Fløjtes dybe Toner, snart opflammende som et Signalthorn. Foran ham de lange Linjer af unge Ansigter der hævede sig, Række bag Række, gennem hele Kapellets Længde. Det var altid et højtideligt Syn, men særlig højtidelsesfuldt var det paa denne Aarstid, naar der ikke var tændt andre Lys i Kapellet end paa Prædikestolen og ved de forreste Pladser, mens det dæmpede Tusmørke lagde sig over den øvrige Del af Kapellet og til sidst tabte sig i det dybe Mørke ved det høje Pulspitur bag Orgelet. Forfatteren spørger, hvad det da var, der greb disse tre Hundrede for største Delen barnagtige og uudviklede Drengene og holdt dem fast Søndag

efter Søndag, skønt de ikke forstod Halvdelen af, hvad de hørte. Derpaa fortsætter han saaledes: »Men vi lyttede, som Drengene i deres bedre Øjeblikke vil lytte, til en Mand, der, som vi alle følte, kæmpede af sin Magt mod alt, hvad der var simpelt og umandigt i vor lille Verden. Og saaledes gik det langsomt, men sikkert op for den unge Dreng, hvad Meningen var med hans Liv: at Livet ikke var et Paradis for Narre eller Dovendyr, som han tilfældigvis var kommet ind i, men at det var en Slagmark, hvor ingen var Tilskuer, men hvor selv den yngste maatte tage sit Parti, og hvor Indsatsen var Liv og Død. Og han, som vakte denne Bevidsthed hos dem, viste dem samtidig ved hvert Ord, han sagde paa Prædikestolen, og ved hele sin daglige Færd, hvorledes den Kamp skulde føres; og han stod der foran dem som deres Medstridsmand og som Fører for deres Flok. Og som Fører af den rette Slags for en Drengehær; thi han stod der som en, der ikke var tvivlraadig og ikke gav noget usikkert Kommandoord, og som, selv om andre gav efter og sluttede Vaabenstilstand, vilde føre Kampen igennem til sidste Aandedræt og Blodsdraabe. Der kunde være andre Sider i hans Karakter, som her og der fik Magt over Drengene og øvede Indflydelse paa dem; men det var denne Helstøbthed og dette uforfærdede Mod, der mere end noget andet aabnede ham Vejen til de mangfoldige Hjerter, han satte sit Mærke paa, og som fik dem til at tro først paa ham og siden paa hans Mester.«

Saaledes skildrer denne engelske Skolehistorie Dr. Arnolds Magt over Drengene; og smukkere Mindesmærke kan en Elev vel ikke sætte over sin Lærer. Men naar vi saa lader Tanken gaa fra denne navnkundige Skolemand til os selv, der staar med ganske jævne Evner i en vanskelig Tid, fuld af Brydninger og Verdslighed, og her har faaet den vældige Opgave at opdrage Børnene og Ungdommen til Kristus, rejser sig uvilkaarligt det Spørgsmaal for os: Kan det saa nytte? Dette Spørgsmaal har vi imidlertid som Kristne slet ikke Lov til at stille. Resultatet maa vi overlade til Gud; vi har kun at gaa ind i Geledet og saa tage fat, der hvor vi staar. Men gør vi dette med Troskab, hver paa sin Plads, skal det nok faa sin Betydning i Tidens Brydninger; og vi vil selv føle en indre Ro under vort Arbejde. Sikkert vil vore fleste Arbejdsdage blive ganske jævne Hverdage; men der vil dog være Glæde og Fest over dem:

og undertiden, maaske ikke mindst i Religionstimerne, vil en egen lykkelig Stemning fylde Skolestuen. En Lærergerning af den Art kan sammenlignes med en Bjergvandring, saaledes som Bjørnson besynger den i sin Fjeldsang, hvor han beskriver det befriende ved at lade Dalen og Bygdesnakken tilbage, indaande Bjergets rene Luft, lytte til Ensomhedens store Sang, og saa til sidst naa frem til Toppen, hvor man finder det bedste:

Der som før gaar Jesus Kristus
Og Elias, Moses.
Ser du dem, skal ganske vist
Farten evig roses.

DE SAAREDES VEN.

AF CARL JØRGENSEN (04)

I Hampton — syd paa Britanniens Kyst —
Mor Mary havde sit Sæde.
Her boed' som Enke hun med sin Søn,
der var hendes Rigdom og Glæde.
Hun haabed' saa stort for hans Fremtid i Løn,
og altid hun tog ham med i sin Bøn. —
— — — Aa, nej, — han maatte ej blive
en vild og vanartet Søn! —

Johan var Smed — var den vakreste Svend
blandt alle Kystbyens Svende.
Før havde han været saa from en Gut.
Nu kunde det stundom nok hænde,
han svang sig i Dansen og drak sig et Krus
og vaaged' en Nat i Sus og i Dus
og tog det ikke saa nøje,
om han kom hjem med en Rus.

Knap fyldt de atten han længtes imod
de fjerne fremmede Strande.
Han spilede Længselens Vinger ud
og fløj imod Eventyrlande.
Men end han dog kendte sin Pligt mod sin Mor;
han kaldtes tilbage, hvor end han fo'r. —
Dog stadig voksed hans Udvé
og blev til sidst ham for stor.

En sildig Kvæld kom han stormende hjem
 lidt varm og ilter i Blodet.
 Nu skulde det være med Trængselen Slut,
 nu havde han sat sig i Ho'det,
 at sprænge han vilde sin Udlængsels Bur,
 ned vilde han slaa den spærrende Mur,
 der stod hans Lykke i Vejen
 og tvang hans stærke Natur.

Han vilde ud til den britiske Front
 for Verdensfreden at kæmpe.
 Hans Moder ham bad da saa bønligt om
 de flammende Luer at dæmpe. —
 Nej, nede paa Gaden en mægtig Plakat
 med kongeligt Ord bød op til Soldat, —
 naar Fædrelandet det kaldte,
 man maatte være parat!

Han lovede hende engang komme hjem
 med Distinktioner paa Hærden;
 man kunde ej vide, hvad stort man vandt
 paa slig en Eventyrfærden.
 Og kom han tilbage med Stjerner og Baand
 med udvidet Kløgt og uddannet Aand,
 til Mesters Datter han fri'de,
 og saa — saa gav hun nok Haand.

Han bad sin Mor ej at sørge for ham
 — han skulde sagtens sig klare,
 Hun tog ham saa moderligt ømt i Favn
 og bad ham sit Hjerte at vare.
 Hun sagde saa mildt: »Åa, min Dreng, om du ud
 i Krigen vil drage, drag da med Gud,
 og tror du, Pligten dig kalder,
 saa lyd dens kaldende Bud!

Men husk, min Dreng, hvordan ofte jeg bad
 dig gaa de dagklare Veje
 og søge din Hjælp hos den Korsets Mand,
 der gav os sit Rige i Eje.
 Glem ikke den Lære, du fik af din Mor,
 glem ham ej, som gav Forjættelsens Ord.
 Han leder end om de Sjæle,
 der vild i »Ørkenen« fo'r. —

»Det var som lille! Men nu er jeg stor —
 har selv Forstand paa de Dele.
 Nu tror jeg ej mer' paa din gamle Bog,
 med dig jeg ej Livssyn kan dele.
 Jeg tror paa min Fremtid, trods Tilfældets Spil.
 Paa Lykken jeg tror og la'r saa staa til.
 Se, Mor, det er nu mit Livssyn.
 nu ved jeg selv, hvad jeg vil,

Men nok om det, jeg maa pakke, snart gaar
 vor Damper over Kanalen,
 og jeg og de andre, som drager ud,
 maa først ha' lidt Fest om Pokalen.
 — Græd ej lille Mor, tør blot Taarerne bort
 og hjælp mig at pakke — Tiden er kort!
 Snart frisk jeg vender tilbage —,
 mal dig ej Fremtiden sort!«

Saa hjælp hun ham, og da færdig han var
 med al sin Snøren og Pakken,
 saa tog han Farvel, og saa drog han ud
 af Døren med Bylten paa Nakken
 Mor Mary nu græd gennem Natten saa tyst.
 — O, mon han ej kom, naar Gryet stod lyst?
 — Ak nej! ved Dagry han landed',
 i Cherbourg paa Frankrigs Kyst.

Saa kom de ud i den britiske Lejr,
 fik lært at skyde og fægte,
 De lærte at lyde og give Agt!
 og ganske sig selv at fornægte. —
 Snart maatte Johan og hans Fæller af Sted.
 Straks mærked' de Angestens kolde Sved,
 men lod som intet — de jubled',
 da det mod Afrejsen led.

Men før de drog til den farlige Leg,
 i Kirketeltet de mødte.
 Her Feltpræsten talte til dem om ham,
 som for os paa Golgatha blødte,
 om ham, som fik Nagler i Fod og i Haand
 og opgav til Gud paa Korset sin Aand
 og derved dødsdømte Sjæle
 genløste af Fængsel og Baand.

Han maled' ham, der i Gerning og Ord
 hist ude paa Korsets Planke
 saa sandt og saa stort aabenbared' helt
 Guds Kærligheds inderste Tanke
 med hele den syndige Menneskehed,
 der skjaly under Syndens Svøbe og led
 saa tungt i Trældommens Lænker
 og græd for Frelse og Fred,

Han viste hen til den straalende Drot,
 der opstod hin Morgenrøde
 og sejrede over den stærke Død
 og slettede Slægternes Brøde
 og vandrede siden om her paa Jord
 i Lysglans med sit livsalige Ord
 og kvægede døende Sjæle
 med Mad fra sit eget Bord.

Og Præsten slutted' med følgende Ord:
 »Se, end han vandrer hernede
 den levende Frelser, den Lysets Helt,
 for efter de faldne at lede. —
 Derude ved Fronten, hvor I nu skal hen,
 de ofte ham ser igen og igen;
 de ser hans Færd der — og kalder
 ham saa de »saaredes Ven«.

Giv ham jer Sjæl og jert Legem i Vold
 han kan jer ene bevare
 og give jer Styrke i Stridens Stund
 og fri jer af Trængsel og Fare.
 O, kald kun paa ham, naar I stedes i Nød!
 Han skænke jer Fred i Liv og i Død
 og i sin bundløse Naade
 jer give af Livets Brød!«

Johan hensendte et haanende Blik
 til sine Tropskammerater.
 Det skulde betyde: Han kender ej
 de britiske, kække Soldater.
 Den Snakken om Naade ej passer for os,
 naar Hjerte og Sind af Had og af Trods
 staar tændt i luende Flammer,
 og vi skal ud for at slaas!

De andre saa til Johan med et Blink,
 der gav ham Ret i hans Tanke:
 Ja, Fromhed til Side! Nu gjaldt det blot
 at tænke paa Fjenden at banke.
 Nu gjaldt det at ruste sig godt til en Dyst,
 at øge sit Mod, sin Vilje og Lyst
 og ej at tænke paa Døden,
 men samle Mod i sit Bryst. — —

Saa drog de bort under Hornenes Klang
 og Smæld fra vajende Faner.
 De rejste med Sang, som en Ungdom stolt,
 der lidet om Krigslivet aner.
 De haabed' paa Sejr for det elskede Flag,
 de brændte af Tro paa Briternes Sag
 og drømte Drømme saa lyse
 om Hæder paa Kampens Dag.

Saa steg en Dag der en stormende Hær
 af Fjendens myldrende Grave.
 Her skulde da prøves den første Dyst,
 her skulde de Ilddaaben have.
 Og Tyskerne sendte dem Hilsen og Bud
 lidt hedt ved Kanoners tordnende Skud,
 Med Skrapnels og med Granater
 de tynded' Rækkerne ud.

Et grufuldt Vejr over Valpladsen gik.
 En evig dundrende Torden
 og buldrende Brag af Kartovers Skud
 ustandselig rystede Jorden,
 og Himmelen stod som en luende Brand.
 Det flammed' af Ild langs Synskredsens Rand,
 og Røgen skjulte to Hære,
 der kæmped Mand imod Mand.

Der steg mod Himlen et skælvende Raab
 fra dette blodige Møde.
 Det kom fra de saarede Stakler, som
 i Tusindvis maatte forbløbe.
 — Hvem glemte vel siden de skærende Skrig
 og Synet af disse Dynger af Lig
 og al den Gru, der her skabtes
 i denne hærgende Krig.

Omsider døde dog Kamplarmen hen,
 men ej de saaredes Klage.
 De laa der paa Slagmarken rundt omkring
 og kunde ej føres tilbage,
 før Natten udbredte sit slørende Flor
 og dækkede Valens bloddøbte Jord; —
 forgæves lød det derude,
 det tunge, bedende Kor. — — —

Her laa Johan nu. En fjendtlig Granat
 paa ham sit Værk havde øvet.
 Tavs laa han paa Valen med dybe Saar
 og Samlingen ganske berøvet. —
 Mod Solfald han vaagnede op paany;
 han spejded' med Blikket saa ængstet og sky.
 . . . Jo, Fjendens Hær var nu borte,
 som før sig viste saa kry!

Han mærked' straks, hvordan Blodet det flød,
 og at hans Ben var for korte.
 Han løfted' sit Hoved lidt op og saa,
 at Fødder og Ankler var borte.
 Han følte, det brændte som Ild i hans Barm,
 i Pjalter hang Ben, i Trævler hang Arm,
 og Kroppen skælved' i Feber —
 snart kold — snart brændende varm.

Omkring sig hørte han klagende Raab
 fra tusind' andre Soldater.
 Han flere af Stemmerne kendte godt,
 de kom fra hans Tropskammerater.
 De laa som Johan i den bitreste Nød,
 nu vidste de nok, hvad Krigen betød.
 Her laa de alle og pintes,
 mens ingen Lindring dem bød.

Johan forstod, at nu snart var det Slut. —
 Ak, hvilken Ende paa Legen!
 For alle de andre forpintes Nød
 en Stund han nær glemte sin egen.
 Han hørte, de bad i en Kvide saa stor
 og raabte til Gud og kaldte paa Mor —
 Aa, var der ingen, der søgte,
 at hjælpe mere paa Jord!

Dog jo! Nu saa han en Skikkelse skøn
 frem over Valpladsen skride.
 Dens Aasyn var lyst som et Soldagsgry.
 Dens Klæder var skinnende hvide.
 Den vandrede hastigt fra Sted og til Sted.
 Den over hver saaret bøjed' sig ned
 og gav de ængstede Sjæle
 et Ord til Frelse og Fred.

— — — Hvad var det dog for et lysende Syn!
 — Johan nu Skikkelsen kender.
 Her ser han jo for sig den Korsets Mand
 med Mærker i Side og Hænder.
 Her ser han for sig lyslevende den,
 som andre før saa igen og igen,
 og for hans Færd her ham kaldte
 saa smukt: »De saaredes Ven«.

Nu blev Johan ret saa tung i sit Sind.
 Der laa som Bly paa hans Hjerte.
 Han havde fornægtet sin Moders Gud
 og det, hun om Himlen ham lærte.
 Han havde foragtet Guds hellige Ord.
 Han havde og traadt saa syndige Spor.
 Nu tog han alt med saa nøje,
 og Byrden blev ham saa stor.

Der gik en Gysen igennem hans Sjæl
 Han skjælv af Frygt i sit Indre.
 O, turde han bede den Herre god
 for ham dog den Sjælevé lindre.
 Men nej! Han ej turde ham volde Besvær,
 han følte, han ej hans Naade var værd.
 Bestandig stod for hans Tanke
 hans Ungdoms syndige Færd.

Nu kom hen til ham de saaredes Ven.
 Med Øjne lysende milde
 han stod nu og saa paa Johan en Stund.
 Saa sa' han vemodig og stille,
 idet han ham løftede op i sin Favn
 og klapped' hans Kind og nævned' hans Navn:
 »Min stakkels Ven — hvor du lider!
 men jeg har Bød for dit Savn.

Jeg skal dig bære fra Valpladsen bort
 hist hen i Kratskovens Stilhed.
 Der vil jeg dig pleje de onde Saar,
 du nys fik i Krigslarmens Vildhed.
 Du Saar har ved Saar — aa, jeg ser det saa vel,
 og borte er Ankler — borte er Hæl.
 Men grant jeg ser, at du ogsaa
 har dybe Saar i din Sjæl«.

Da græd Johan; men de saaredes Ven
 ham trykkede ømt til sit Hjerte.
 »Aa, giv dig med Legem' og Sjæl til mig
 jeg Lægedom har for din Smerte«.
 Da løfted Johan sine Øjne mod hans,
 en Stund fik hans Blik en lysere Glans.
 — — — Men nej . . . hvor turde han haabe
 paa Sejrens evige Krans! —

Fort gik det nu over Valpladsen frem.
 Omsider kom de til Skoven.
 Her var for Johan ret et fredlyst Sted.
 Mod Solen var Skygge foroven,
 I Skovbunden duftede Blomster saa fint,
 et Leje han fik saa blødt og saa lindt.
 Saa trygt han hviled', om end han
 sig følte tung og forpint.

Saa faar han badet de blodige Saar —
 forbundet Rifter og Flænger.
 Han mærker, de saaredes Ven nok ved,
 hvortil han, den saarede, trænger.
 Han Lægedom faar for de smertende Stik,
 mod Tørsten han faar en læskende Drik.
 — Aa, disse kærlige Hænder!
 og dette lysende Blik! —

Johan var rørt af det Kærlighedsvæld,
 der her ham strømmed' i Møde.
 Om Munden der bæved' en Tak — en Bøn. —
 O, kunde han, inden han døde,
 nu ogsaa faa Fred for sin saarede Sjæl!
 Han vidste, hans Livsdag alt gik paa Hæld.
 Mon Freden ej var at finde.
 i dette Kærlighedsvæld?

Snart var han færdig, de saaredes Ven.
 Johan laa puslet og plejet,
 hvad savned' han vel? her laa han saa godt!
 Aa, havde han Freden blot ejet!
 ja, var de blot slettet, de syndige Spor,
 saa havde han vundet Lykken paa Jord. —
 »O, Gud! tilgiv, hvad jeg synded'
 i Gerning, Tanke og Ord!«

Den Bøn bar Bud fra en angrende Sjæl,
 der bad om Naade og Frelse.
 Da traadte de saaredes Ven ham nær
 og bragte for Synden ham Helse.
 Han viste de Mærker i Haand og Fod,
 der minder om hint uskyldige Blod,
 som randt paa Golgathas Alter
 til evig Soning og Bod.

»I disse Vunder du finder, min Ven,
 den Fred, hvorefter du higer.
 De mærkede Hænder, som bar dig herhid,
 de bærer mod evige Riger.
 de redder de Stakler paa Afgrundens Rand,
 der trues med Død og Helvedes Brand;
 de fører frikøbte Sjæle
 til Livets salige Land.

— Men jeg maa bort . . . jeg maa haste af Sted,
 min Gerning ej er til Ende.
 Fjernt hører jeg Kaldet af Sjæle, som
 end stedes i Nød og Elende.
 Nu snart er det Kvæld, og kun kort er din Frist;
 jeg vender mod Gry tilbage forvist.
 Er saa du rede at følge,
 du vinder Lykken til sidst«.

Til Afsked løfted' han signende op
 de naglemærkede Hænder,
 Da greb først Johan helt den Kærlighed,
 der altid mod Syndere brænder,
 Da var der usynlige Lænker, der brast.
 Da greb han som den, der synker, i Hast
 den faste reddende Planke;
 til Korset holdt han sig fast.

Og i hans Hjerte der strømmede ind
 en Fred, der Sjælen husvaled'.
 Nu slap han sin Byrde, og glad i Sind
 han stille til Gud sig befaled'.
 Nu var her i Verden hans Lykke da gjort.
 Det stod for hans Tanke lysende stort,
 at snart sig aabned' i Naade
 for ham Guds Himmerigs Port.

Som her Johan nu i Skovbrynet laa,
 hans Tanker rejste tilbage
 mod Hjemmet hist ovre paa Englands Kyst,
 — de dvæled ved Barndommens Dage
 og ved, hvad hans Moder ham lærte dengang.
 da for ham som Barn hun læste og sang
 om ham, der bjergede Lammet
 og løfted' det ømt paa sit Fang,

om ham, der søgte de saarede op
 og løste Fangernes Lænker,
 om ham, der de fattige Sjæle hist
 i Himmerig samler og bænker. —
 Ja, hun havde Ret i hvert eneste Ord;
 hvor var hun dog klog hans elskede Mor.
 — Bag hendes Tanker om Livet
 var gemt en Visdom saa stor. —

O, om hun blot fik at vide, hvordan
 han Livet sejrende endte
 herude i Stridens og Dødens Land,
 hvor Ondskaben hærget' og brændte,
 han vidste, hvor inderlig glad hun da blev. . .
 . . . Han søgte og fandt en Lap til et Brev.
 I Ensomheden her kærligt
 han hjem til Moderen skrev.

Han skrev med Blod fra de blødende Saar,
 et Straa var Pennen, han førte.
 Saa samled' han alt, men med megen Besvær,
 det smerted', hver Gang han sig rørte.
 Mens Saarene nu og da brændte og sved,
 og Taare paa Taare listed' sig ned,
 han her fortalte sin Moder,
 hvordan han stred og vandt Fred,

hvordan de saaredes Ven kom ham nær
 og blev hans Frelser i Nøden,
 hvordan han her i den stille Skov
 selv havde beredt ham til Døden
 og givet ham Løfte om tidlig i Gry
 at vende tilbage til ham paany
 og føre ham til sit Rige
 højt over Stjerner bag Sky.

Sit Brev han slutted' med Bøn til sin Mor
 om ej for ham mere at græde,
 for han gik bort til det Livets Land,
 hvor alt var kun Lykke og Glæde.
 Nu saas de ej mere i Jordlivet, men
 hist oppe hos Gud de mødtes igen
 for evigt sammen et være
 med ham, »de saaredes Ven«.

Til sidst han endte: »Tilgiv, lille Mor,
 at jeg saa tit har dig saaret,
 og at jeg dig voldte saa megen Sorg,
 — jeg ved, hvad for mig du har baaret,
 og Tak for din Kærlighed, Tak for din Bøn;
 fordi du har bedet for mig i Løn,
 jeg frelst fra Verden kan fare
 som din taknemlige Søn«. — —

Da Natten var omme, og Daggry stod tændt.
 man fandt bag dugvaade Grene
 en britisk Soldat, der med brustent Blik
 i Løn laa her ganske alene.
 Hans Aasyn var fredfyldt — af Gryet belyst.
 En blodig Lap, der laa paa hans Bryst,
 man folded' sammen og sendte
 hans Mor paa Britanniens Kyst.

Udflugten til Gøteborg 1910.

Af Chr. Winther (12).

»Gøteborgturen, denne herlige, storslaaede og begivenhedsrige Udflugt, har gjort et mægtigt Indtryk paa alle de Helleneres Liv, som deltog i Turen; den har sat et Mærke i vort Liv, som sent eller aldrig vil glemmes. Naar vi i Fremtiden — ja, selv i den seneste Alderdom — ser tilbage til denne Tur, vil vi mindes den som en ualminde-
delig herlig Tur, rig paa Udbytte og rig paa Tanker. Erindringen om

den vil staa klar for vor Bevidsthed, selv naar de øvrige Seminarieminder er dunkle.

Samlere af »Dæmring« vil kunne forvise sig om, at ovenstaaende Citat er rigtigt gengivet, og naar jeg hertil føjer, at det, »Arnold« har givet Udtryk for i Septemhernummeret af »Dæmring« 1910, var Deltagerens offentlige Mening, saa er det vel ikke urimeligt, at denne i Seminariets Historie enestaaende Udenlandsfærd faar sin »Tyve Aar efter«.

Turen var planlagt i Forvejen, og det blev fundet mest praktisk at leje en Damper. Valget faldt paa »Carl Hansen« af Vejle, der til daglig pløjede den skovklædte Fjords rolige Vande, men naar der bød sig en Lejlighed for Alvor stak i Søen.

Dette var saaledes Tilfældet de sidste Dage i Juli 1910. Søndag Morgen den 31. laa »Carl Hansen« nemlig sejlklar i Lemvig Havn. Hvordan det er sket, kan passende henvises til Læsernes næste Geografitime, Desværre kan jeg ikke opgive noget om Priserne for Turen, og selv om jeg kunde, vilde det sikkert ikke blive troet af det Slægtled, der er vokset op under og efter Verdenskrigen. Vi var en lille Flok, der var blevet fær-
dig med Oprykningen et Par Dage før og havde vidst at forskaffe os en Indbydelse til Thyholm, hvor vi styrkede os til Turen. Søndag strømmede saa Hellenere

paa alle Udviklingstrin, nyoptagne, nyoprykkede, halv- og heldimterede, enkelte forhenværende samt en Del af Anstaltens Lærere til Lemvig, hvor vi indskibede os. Kaptajnen, der Dagen i Forvejen havde staaet Limfjorden ind i Ballast, meddelte nu ud fra sine Erfaringer om dette krogede Farvand, at Rejsen i Stedet for de anslaaede 14 Timer vilde vare mindst 20. Med Skibets mere end indskrænkede Kahyts- og Køjeplads var vi altsaa henvist til at tilbringe Natten paa Dækket, men vi var fyldt af Oplevelsestrang og havde den lange, lyse Dag for os. En lille Tordenbyge, inden vi var vel ude af Havnen, blev ogsaa modtaget med Sindsro. Snart var der Lejlighed til at se, hvordan Nr. Nisum tog sig ud fra Søsiden, og i det hele taget var der nok at se paa hele Tiden, efterhaanden som det stormvungne, karakteristiske Limfjordslandskab rullede op for os. Der var Mors og Salling, Fur og Livø, der var de stille Smaabyer Løgstør og Nibe, og endelig dukkede Storbyen Aalborg op. At passere Broerne var en hel Oplevelse, og da der var en Times Ophold, var der for nogle af os Lejlighed til at kaste et flygtigt Blik paa Jens Bangs Stenhus og styrke os ved en Bøf, da der i Dagens Løb var gaaet temmelig stærkt Svind i Provianten. Saa gik det ud gennem den sidste Del af Limfjorden, og ved Hals var der Toldeftersyn, og en Tolde forlystede sig med at berette, at »Kattegat er i uamaerligt Oprør, og at det rimeligvis vil blive den sidste Sejlur i vort Liv«.

Helt roligt var det nu ikke, og der kom en slem Tordenbyge, hvorom Samtiden kunde læse i »Lemvig Folkeblad«, at »Fyret paa Læsø ved Siden af Lynet ser ud som en Tranlampe mod et elektrisk Blus«. Natten bragte ikke Søvn eller Hvile til ret mange. Kahytterne var overfyldte, og Luften dernede kunde alene slaa en Mand til Jorden. Derfor lejrede de fleste sig paa Dækket, og Skibets Redningsbælter fandt god Anvendelse som Hovedpuder. Nogle var daarlige, andre trøstede og hentede Vand. En Mand, der ikke er ukendt i det Hammerum Herred, der har fostret ham, erklærede med Overbevisning i Stemmen, at han nok skulde komme sig, hvis han bare kom ud i Vandet. Det blev dog ikke opfattet som en Opfordring, og han kom da ogsaa til Kræfter igen. Kl. 3 om Morgenen kom der Lods om Bord, og nu begyndte Indsejlingen til Skærgaarden, og Søvn og Søsye glemtes snart ved Synet af Klipperne,

vi styrede ind imellem. Snart gled vi op af Gøtaelvns Munding, og Kl. 5 lagde vi til ved Toldboden.

Turens Arrangører havde haft Forbindelse med en Sømandsmissionær Nielsen, der havde ordnet Indkvartering (dog ikke hos private) og Udflugter paa det bedste for os. Selv var han for Tiden udrejst, men hans Frue og en utomordentlig förtjusande Datter, der dog ikke viste sig helt uimodtagelig for Seminaristbeundring, var i den aarle Morgenstund mødt for at tage imod os. Foreløbig gik vi til Sengs for at hvile lidt, inden vi Kl. 11 skulde med Tog til Troldhætten.

Det kan passende bemærkes her, at vi var taknemlige Folk at sende paa Udflugt. Vidtberejste var kun faa, og Flertallet havde vist paa dette Tidspunkt ikke set København, saa vi slugte alt. I passende Tid purredes vi ud, og Trætheden var snart glemmt, da vi var paa Vej til Banegaarden. Den store, praktisk indrettede Banegaard og det velholdte svenske Jernbanevæsen saavel som Personalets Venlighed og Imødekommenhed tiltalte os i højeste Grad. Snart rullede vi af Sted, men der var nok at lægge Mærke til, saa de 72 km's Køretur blev ikke kedelig. Jeg husker, at en god Ven og Kammerat kom og bad mig gaa med længere tilbage i Toget. Undervejs betroede han mig, at derhenne var den kønneste Pige, han nogensinde havde set. Jeg kom, saa og blev overbevist. Efter at have nydt Synet af Skønheden i Tavshed kom det fra min Kammerat: »Tør du snakk te hind'?'« Muligvis har der været lidt Udfordring i Stemmen, men i hvert Fald turde jeg. Man er da kun een Gang 20 Aar og Seminarist. I en Slags Messetone, der skulde forestille Svensk, henvendte jeg mig til den skønne: »Ni har ett vackert Land!« Denne uomstødelige Kendsgerning blev vel modtaget, og med Landet som Udgangspunkt opstod nu en livlig Samtale om Sverrig og Danmark og Seminarister og andet Godtfolk, men snart var vi ved en Station. Damen viste ud til venstre mod et smukt Landsted omgivet af høje Træer: »Där ärr mitt hem øvra«. Vi fulgte pænt til Døren og modtog et sidste venligt Smil, inden den skønne ubekendte, der var af den lyse, skære Type, som Poeter og forelskede sammenligner med unge Birke-træer, gik ud af Perronen og ud af Historien,

Heldigvis kan jeg dokumentere, at vi ikke over Landets Døtre glemte dets Natur. Jernbanelinjen gaar langs med Gøtaelven, og der vilde være nogen Lighed

med et dansk Aalandskab, hvis ikke Klipperne havde raget op i Baggrunden, somme Tider endda saa tæt inde paa Linjen, at der var sprængt Vej gennem dem. Af mine Optegnelser fremgaar det, at »Klipperne foruden med enkelte Træer var beklædt med Lyng, Ris og Bregner, at Planter som Perikon, Kattehale, Brandbæger og Røllike vokser langs Banelinjen, at Markerne er fyldt med Ukrudt, at det meste af Kvæget er rødbrøget med temmelig lange Horn«. Helt sovende er vi altsaa ikke kommet til Troldhætten. Der var for Resten en lang Spadseretur fra Stationen, men Besøget ved Vandfaldet betød vel nok Højdepunktet for de fleste af os. Herom beretter Arnold [Stoklund] i Dæmring:

»— — — hvem vil paatage sig at beskrive det? Se det selv, du, som ikke har set det! og du, som har set det. fremkald i din Erindring Billedet af disse uhyre Vandmasser, der ligesom i Fortvivlelse, skummende af Raseri, styrtede sig mod Klipperne i Dybet, larmende, tordnende, sydende, som om alle Fjældenes Jætter og Trolde var puttede i en Gryde for at koges til Lobescobes,*) og de saa klagede og hylede og skændte i Kor — styrtede sig ned gennem Faldene«.

Nuværende Candidat i Teologien og Førstelærer og Kirkesanger i Løsning, P. Moustgaard, skildrer i tre Artikler i »Lemvig Folkeblad« 18., 19., 20. August Oplevelserne, og her hedder det: »Det er et storslaaet Syn at staa oppe paa Broen og se paa de brusende og sydende Vandmasser, der styrter af Sted med en Larm, der er hundrede Gange stærkere end Vesterhavets Brusen i den stærkeste Storm«. Og endelig fortæller »Kaj« — hvilket var mit nom de guerre fra de Aar — i en Artikel i »Ringkøbing Amts Avis« for 10. August, at Gøtaelven før Faldet, »der hidtil havde været saa rolig, som om det var selve Gudenaan, styrtede nu af Sted, skummende og brusende ned mellem Klippestykkerne«. Oven over Vandfaldet var der »Skov, mørk Skov, saa langt Øjet rækker, og nedenunder det storslaaede Syn af de mægtige Vandmasser; den vældige Brusens lyder saa højtideligt, den virker saa forunderligt dragende; det er næsten umuligt at rive sig løs; men det bliver man jo nødt til, men man beholder Min-

*) En af alle Hellener fra disse Aargange velkendt Ret, om end ikke tilberedt af saa kraftige Ingredienser. Stoklund har sikkert med velberaad Hu valgt Ordet i Bevidstheden om, at det vilde vække parate Associationer hos Læserne.

det, og den, der første Gang har set Troldhætten, har modtaget et Indtryk, han aldrig glemmer.

Alt for tidligt maatte vi bryde op for at naa tilbage til Gøteborg, hvor der i »Läsrum för Söfolk« var arrangeret en staaende Souper, hvilket vel faldt noget uvant for os — den førømtalte Teolog mindedes i den Anledning Ordet: »I dit Ansigts Sved —«. Mætte blev vi dog vist alle, og bagefter var der selskabeligt Samvær. Alle Skibsførere og Styrmande fra de danske Skibe i Havnen var indbudt, og i Sømandsmissionærens Fraværelse præsicerede en Præst, hvis Navn desværre ikke kan opgives. Jeg kan ikke huske det bitterste herom; men han skal have talt smukt om de Danskes særlige Egenskaber »Enkelhed og Intelligens« og nævnt Skolesagen som en international Sag, der knyttede Landene sammen. Man var ogsaa paa Højde med Tiden den Gang. — Sidste Sommer hørte jeg noget lignende i Helsingborg. — Gadegaard talte og takkede paa de Danskes Vegne. Dagens Oplevelser havde i Sandhed, som Langfellow siger »earned a night's repose«, og vi nød Hvilen og Søvnens som Forberedelse til den næste Dag — allerede den sidste. Om denne beretter »Gøteborgsposten« (gængivet efter »Dæmring« med Forbehold mod mulige Trykfejl). »Efter frukost paa sjømanshemmet, där flera af utflyhtsdeltagarna vorit inkvarterade under natten, ställdes färden til Trädgaardsföreningen, der de vackra rabatterna och de omsorgsfullt skötta planteringsarna fremkallade uttryck för den lifligaste beundran hos resenärerna«. Dette 1200 Tdr. Land store Anlæg med de mægtige Plæner, hvor det afklippede Græs fejedes bort med Riskoste, imponerede os. »En sjælden Orden og Pyntelighed hersker overalt, og der findes et Flor af Blomster og sjældne Planter og Træer. Palmer, Kaktus og Agaver giver det hele et fremmedartet næsten tropisk Præg« har jeg betroet min Dagbog.

Herfra gik vi til Byens Museum, som der maaske højest er blevet ofret et Par Timer paa. Men vi maa have brugt Øjnene. Dagbogen melder om Modeller af Verdens største Guldklump, Vægt 68,045 kg, og den største Diamant—Culliman — Vægt 620 gram. Desuden gamle Rustninger og Musikinstrumenter; i Skulpturafdelingen Arbejder af Hasselberg og Børjesen. Ogsaa antik Kunst har vi set, og i »De fürstenbergske Kunstsamlinger« bl. a. Malerier af Prins Eugen »Skogen«. (Mon det var Billedet eller Prinsen, vi her lagde Mærke

til?), Hammershøj, Krøyer, Frits Syberg, Peter Hansen og Julius Poulsen samt den norske Maler Tidemand. Hertil kommer et Besøg i Zoologisk Afdeling, hvor vi beundrede et Hvalskelet paa 40 Alens Længde, samt et Glimt af en østerlandsk Afdeling og en Møntsamling.

Ikke underligt, at vi var sultne, og for en Gangs Skyld flottede vi os, idet der paa et af Byens største Hoteller — Lorensberg — var bestilt »gemensam Middag«. Der gik Rygter om, at denne Middag kostede 350 Kr.; men vi var vel ogsaa mindst 120, og vi fik en hel Del for Pengene. Ved smørgåsbordet trænedes vi til Kalvestegen og Grønærterne, og »Vid kaffet«, fortæller Posten videre, »placerade man sig på verandan, och härifrån utfördes flera vackra danska folksånger, som i sin enkla naturlighet värmde åhörarnas hjärtan och fremkallade den ena tacksamma aplådsalfvan efter den andra. Paa särskild begäran spelade den italienska orkestran »Ur svenska hjärtans djup«. Danskarne reste sig som paa et gifvet tecken samt förblefvo stående med blottade hufvenden, till des musiken tystnat«. Jeg tror nok, og haaber ogsaa, at det samme var Tilfældet, da Orkestret spillede »Kong Kristian«. I hvert Fald blev den spillet.

Herfra gik Turen til et folkeligt Anlæg, Slottshogen, hvor der rørte sig et muntert Folkeliv. »Børnene, der legede lystigt, saa saa sunde og rødkindede ud, at man ikke skulde tro, de var fra en Storby«. Her var et Udsigts-taarn, og fra Toppen af dette var der den prægtigste Udsigt ud over Byen og Havnen med de mange Skibe, ja, langt ud i Skærgaarden, hvor den synkende Sol kastede sit Gyldenskær over »de legende Bølger, medens de mørke Klipper syntes dobbelt saa mørke og alvorlige som ellers«. Med disse Indtryk gik det atter til en af Byens Banegaarde for derfra at tage med Toget ud til K. F. U. M.s Sommerlejr Hofås, hvor vi meget venligt var blevet inviteret. Det havde af og til regnet, men Solen havde ogsaa skinnet; paa Vejen herud havde vi imidlertid et rigtigt Tordenvejr. Ogsaa det var en dejlig Tur. Vi klatrede paa Klipperne, plukkede Blaabær og nød Udsigten, aflagde Besøg i en lille Landsbykirke og drak Kaffe og havde anden Underholdning i Hjemmet. Ved Midnatside vendte vi tilbage til Byen, og snart efter var vi om Bord paa »Carl Hansen«, der havde Dampen oppe, og ved Ettiden forlod vi den store, travle, smukke og tiltalende By, vi var kommet

til at synes saa godt om. Med Lods paa Broen gik vi ud igennem Skærgaarden. Hundreder af Lys spillede og spejlede sig i det stille Vand, men efterhaanden svandt de og dermed det sidste Blik af Sverrig. Lodsen gik fra Borde, og vi styrede mod Danmark. Ved Middagstid dukkede Jylland op forude, og det var i Forvejen bestemt, at »Carl Hansen« i Stedet for til Lemvig skulde gaa til Randers, hvor samme Aften det sjette kristelige Seminaristmøde skulde aabnes, og hvortil de fleste af os havde meldt sig som Deltagere.

Naturen gjorde imidlertid sin Ret gældende, Tilbage- rejsen forløb adskilligt mattere end Udrejsen, men paa Vejen ind gennem Fjorden og op ad Aaen vaagnede vi saa nogenlunde og betragtede med Interesse den ejendommelige Indsejling. Ved Tretiden følte vi igen Fædrelandets Jord under Fødderne, og vi fik hvilet lidt, inden vi om Aftenen samlede, men alligevel maatte nogle af os kæmpe med Søvn, mens Gunner Engberg talte, og det var saavist ikke hans Skyld. For mig staar de følgende Dage i en Taage — i Modsætning til de andre Seminaristmøder, jeg har deltaget i.

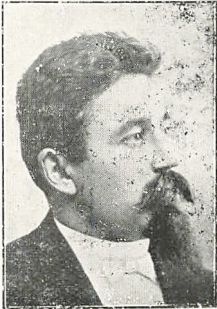
Da vi 4 Uger senere — de fleste af os — mødtes paa Seminariet, var Gøteborgturen det almindelige Samtaleemne, og vi saa med Medynk paa de faa, der ikke havde været med. Og tit i de senere Aar er Talen eller Tanken vendt tilbage til Turen, til gamle »Carl Hansen«, der i Krigstiden blev solgt med mægtig Fortjeneste og en kort Tid pløjede de store Have, til den som saa mange andre mødte sin Skæbne og gik til Bunds — minesprængt.

At Rejsen har været vellykket, er der ingen Tvivl om. Tit og ofte har jeg ønsket at gøre den om, men ikke endnu haft Lejlighed dertil. Der er ingen Tvivl om, at den har haft sin Betydning for vor Udvikling, og gennem den er det bevist, at Rejser kan foretages med stort Udbytte, selv om der ikke tages saa megen Hensyn til Bekvemmelighed og Komfort. Moralen skulde altsaa være den, at det gælder om for de unge at se sig om, mens Sindet er aabent og modtageligt for Indtryk og Legemet i Stand til at taale Strabadser og Anstrengelser, saadan som det var Tilfældet med os i Sommeren 1910.

Gammeldags Skolemesterpraksis.

(En lille Oplevelse).

Af J. Andreassen, Ho.

I min grønne Ungdom kom jeg til en af vore østjydske Byer som Lærer ved en privat Borger- og Realskole. Det var i Anledning af et Bestyrerskifte. Den gamle Bestyrer H. havde nødtvunget maatte afhænde Skolen, fordi han ikke kunde styre Børnene. En ung og modig Seminarist D., der havde været Lærer ved Skolen et halvt Aars Tid, havde vovet at afkøbe ham den. Nu skulde hans Plads saa besættes.

Denne Plads fik jeg.

Da jeg Dagen før, jeg skulde begynde Undervisningen, var inde hos den ny Bestyrer for at faa min Timeplan og mine Instrukser, udtalte han til Slut: »Men jeg vil sige Dem, Lærer Andreassen, at det eneste Børnene her respekterer, er fysisk Magt. Disciplinen er i Bund og Grund ødelagt, og skal vi faa det til at gaa, maa den genoprettes, koste hvad koste vil«.

Dermed tog han Afsked og jeg gik ud med en Fornemmelse i Kroppen, som havde jeg faaet en Spand koldt Vand ned ad min nøgne Ryg. Jeg havde kun for søgt mig ganske lidt som Børnelærer ved Siden af et Vikariat som Højskolelærer et Aars Tid, og de Børn, som jeg der havde haft med at gøre, var de behægeligste, man kunde tænke sig. Prygl var der aldrig Tale om. Og jeg vilde meget nødigt til det Stykke Arbejde, eftersom jeg endnu var uden fast Plads og higede som andre nybakte Seminarister efter at vinde »godt Navn og Rygte« og en pæn anbefaling, der kunde hjælpe mig ind i et fedt Embede. Og Pryglemetoden

var lige saa lidt i Kurs den Gang som nu, selv om mange Forældre godt indsaa, at den vanskeligt kunde undværes og derfor vel ogsaa blev bedre taalt end nu til Dags. Men jeg var paa den anden Side ganske klar over, at kunde jeg ikke holde Disciplin, vilde det hele ramle sammen for mig, og saa var jeg snart færdig, og mine Fremtidsudsigter ødelagt.

Jeg spekulerede Resten af Dagen over de nye Tingenes Forhold og var slet ikke begejstret for dette her:

»Disciplinen er i Bund og Grund ødelagt«.

Hen paa Aftenen fik jeg Besøg af en af mine nye Kolleger, en Lærer Petersen, der vilde byde mig velkommen. Han havde været ansat ved Skolen et Par Aars Tid og var bleven forlovet med en af Byens Døtre. Samtalen drejede snart ind paa Skoleforholdene der paa Stedet, og jeg fik hans uforbeholdne Tilstaaelse: Han var for sit Vedkommende kørt fuldstændigt fast. De store Knægte i 7. Klasse paa 14–15 Aar var rædsomme, sagde han, og her skulde jeg netop have mit meste Arbejde. Han betroede mig endvidere, at det var kommen ham for Øre (Da han havde Familie i Byen, fik han undertiden et og andet at vide, som det ellers var Meningen skulde holdes skjult for Lærerne), at Drengene i denne Klasse havde planlagt en »Spektakeltime« over for den nye Lærer straks den første Dag for at »prøve ham af«.

Den var ikke saa hyggelig!

Men jeg besluttede mig til at tage Kampen op med frit Mod og at sejre eller dø straks.

Og saa begyndte Dagen og Gerningen i X-købing private Borger- og Realskole.

Den første Time var Dansk. Jeg havde en Fornemelse af, at denne Time skulde bruges til at udgranske »Fjenden«.

Jeg blev omhyggelig iagttaget og nøje »undersøgt«, ligesom det heller ikke undgik min Opmærksomhed, at der veksledes Sideblikke fra den ene til den anden.

Næste Time var Sang, og nu begyndte det. Jeg stemte Violinen, en Sang blev fundet, og jeg begyndte at spille og synge. De fleste af Børnene sang godt med. — Men det varede ikke længe, inden jeg hørte nogle ejendommelige Lyde kommende snart fra Højre og snart fra Venstre og snart alle Vegne fra, blandende sig med de rigtige Toner til en sær uharmonisk Koncert. Jeg fort-

satte og lod som ingen Ting, men lod samtidig mine Øjne følge Børnenes Bevægelser og Minespil med Opmærksomhed. De disharmoniske Lyde tiltog, men det var umuligt at opdage, hvem der var Ophavsmanden i det givne Øjeblik. Det syntes snart at gaa paa Omgang — og snart at komme fra flere paa een Gang.

Jeg var klar over, at det først og fremmest gjalt om at finde Føreren eller een af dem. At slaa ned paa hele Klassen vilde kun gøre ondt værre og ende med et uhjælpeligt Nederlag.

Da jeg endelig var klar over, hvem jeg burde udvælge mig, standsede jeg pludselig Sangen, henvendte mig til en stor Tamper, der stod ved det forreste Bord (vi havde lange Borde til 5 a 6 Drengene ved hvert) og sagde med almindelig undervisningsmæssig Tonefald: »Syng med, Holger, i Stedet for at staa og se efter de andre«. Han saa til mig med et Ansigtstudtryk, som vilde han sige: »Tror du, vi bryder os noget om, hvad du siger«.

Jeg fortsatte Sangen og lod stadig som ingenting, men de disharmoniske Lyde tog til med fornyet Kraft, og Holger syntes nu at gaa mere angrebsvis til Værks. Han saa slet ikke i Bogen, og med venstre Haand søgte han at nappe Sidemanden i Benet. Da standsede jeg anden Gang og satte ham i Rette med adskilligt skarpere Tonefald. Men han saa atter paa mig, som vilde han sige: »Aa, din Stakkel, tror du virkelig, at vi bryder os noget om, hvad du siger«.

Jeg fortsatte paany, idet jeg stadigt lod som intet særligt var paa Færde. Men nu mærkede jeg en fornyet Styrke og Forøgelse af de sære Lyde, medens Holgers Opførsel tydeligt kunde karakteriseres som uartig.

Da standsede jeg tredie Gang Sangen, og idet jeg henvendte mig til Holger, sagde jeg skarpt: »Gaa ud af Klassen straks, Holger, og du faar ikke Lov at deltage i Undervisningen, før du har givet mig en Undskyldning«.

Der blev dødsstille i Klassen. Alle stirrede spænt skiftevis paa Holger og paa mig, men ikke med Ængstelse. Tværtimod! Paa de fleste Ansigter prægede Nysgerrigheden og Spændingen sig blandet med en vis Interesse efter at se Udfaldet, om Holger vilde efterkomme Ordren. Men det gjorde han ikke. Han saa næsten overlegent paa mig, som vilde han sige: »Hvad bilder du dig ind. Kom ikke her til os med saadan een«.

Da lagde jeg Violinen paa Kathederet, gik ned og tog ham med begge mine Hænder i Brystet, og, idet jeg var klar over, at nu kom dette med den »fysiske Magt«, som Bestyreren havde talt om Dagen i Forvejen, trak jeg ham tværs over det foranstaaende Bord og slyngede ham med en saadan Kraft hen ad Gulvet, saa han rullede et Par Gange rundt; og inden han endnn havde faaet sig rejst op, havde jeg lukket Døren op til en Naboklasse, hvor Bestyreren netop selv underviste i denne Time, hvorefter jeg atter greb ham i Kraven, skubbede ham baglænds ind i det tilstødende Klasselokale lige for Næsen af Bestyreren, og idet jeg udtalte skarpt og bestemt: »Her er en Dreng, som jeg ikke vil ha' i min Klasse«, gik jeg min Vej og lukkede Døren i med et Smæld.

Tablau!

Der var Dødsstilhed i Klassen. Jeg gik op til Kathederet, stod et Øjeblik stille og saa skarpt paa Børnene. Men hvilken Forandring i Ansigtstudtrykkene. En Blanding af Forbauselse, Forfærdelse og spændt Nysgerrighed. Holger var Klassens største og stærkeste Dreng, en Førernatur, som de andre Lærere altid behandlede med en vis Forsigtighed og stadigt søgte at holde sig saa gode Venner med som muligt, som frygtede de det værste, hvis de fik ham til Uven. Dette var ikke undgaaet de andre Børns Opmærksomhed, og havde naturligvis ikke bedret de disciplinære Forhold. Men hvad skulde Lærerne vel gøre. De havde under den gamle Bestyrers sidste Tid sejlet paa bedste Beskub blot for at holde den gaende saa længe som muligt, inden de strandede paa det farlige Skær, der maatte bringe deres Skude til Forlis.

I Virkeligheden var Holger en godmodig Natur og slet ikke vanskelig at omgaas. Tværtimod! Han var tilmed fra et godt Hjem og var velopdraget i mange Maader. Men den Stilling han lidt efter lidt var kommen til at indtage i sin Klasse i Forbindelse med den ødelagte Disciplin i hele Skolen, havde ikke undladt at sætte sit Præg paa ham, og det var denne Side af Holgers Karakterpræg, som var traadt saa stærkt frem i Dagens Anledning under »Prøven« over for den nye Lærer.

Da jeg havde iagttaget Børnene et Par Sekunder, var jeg klar over, at jeg havde sejret. Mine fysiske Kræfter og den Dristighed, hvormed jeg havde forvist deres

»Høvding« fra Klassen – maaske for bestandigt, var uden Sidestykke der paa Bjerget. Det var jo ellers noget, som man mente, at kun Skolebestyreren havde Magt og Myndighed til. Men denne nye Lærer lod til at ville bryde med alle Traditioner.

Saa holdt jeg for første Gang en lille Tale til min Klasse, hvori jeg bebudede dem meget godt og mange gode Dage, hvis de var lydige og gjorde deres Pligt, men vilde de være opsætsige, vilde det gaa dem ilde.

Denne Tale blev paahørt i lydløs Stilhed og med stor Opmærksomhed.

Og saa begyndte vi at synge igen. Og nu var der Harmoni i Koret. Alle disharmoniske Bilyde var forstummet. Vel mærkede jeg til at begynde med lidt Frygtssomhed for at synge igennem; men det varede ikke længe, inden der kom fuld Kraft paa Værket. Købstadbørn kan som oftest hurtigt komme over en »Forskrækkelse«. Lidt efter kom Bestyreren ind til os med Holger og meddelte højtideligt, at Holger havde lovet at opføre sig ordentligt, og han vilde bede mig om Tilgivelse og om at faa Lov at forblive i Klassen. Jeg lod, som jeg var betænkelig, men lod omsider højmodigt Naade gaa for Ret. Fra den Dag var der aldrig noget i Vejen imellem ham og mig. Han viste sig endog saa særlig elskværdig og imødekommen. Hans gode Opdragelse i Forbindelse med det gode, der laa i den Drengs Natur, sejrede tydeligt fra Dag til Dag. Vi blev de fineste Venner af Verden.

Jeg havde paa denne min første Skoledag i X-købing, da jeg skulde »prøves'af«, for saa vidt truffet den rette, som Holger ubetinget var den Fører for Klassen, de andre saa mest op til, og som ogsaa oftest gik foran, selv om andre tit undfangede Ideerne og lagde Slagplanerne. Derfor var min Sejr over ham den første Dag af afgørende Betydning for min senere Stilling; men jeg havde ikke truffen den værste og vanskeligste iblandt dem. Det var en Dreng ved Navn Hans. Han var absolut ingen Førernatur; var noget træg og sløv, men med en stejl og stædig Karakter. Han fulgte som oftest Flertallet; men begavet, som han var, kom han tit til at spille en betydelig Rolle i Drengenes Lege og Skarnstreger.

Hvordan det nu gik til, husker jeg ikke, men nogle Dage senere stødte jeg mod denne stædige Villie under saadanne Forhold, at det stod mig klart, at det vilde

blive af afgørende Betydning for min hele Stilling, at jeg sejrede.

Og jeg sejrede, men først efter at jeg havde splintret 2 Spanskrør paa hans Sædemuskler.

Han satte sig rolig hen paa sin Plads efter denne Omgang uden at fælde en Taare. Det var for Drengene i vor Skole en større Skam at græde end at indrømme et Nederlag, og jeg saa aldrig vore store Drenges fælde Taarer.

*

*

*

Omtrent en Snes Aar senere kom jeg paa en af mine Foredragsrejser ind til Barbereren i en lille Stationsby mange Mil fra den omtalte Provinskøbstad. Jeg lagde straks Mærke til, at Barbereren betragtede mig med et interesseret og ligesom spørgende Blik, men tænkte ikke særligt over dette. Det var en noget afsides Egn, og der kom næppe mange fremmede der til Byen og endnu færre for at blive barberet. Paa hans Værs'god satte jeg mig ned i Stolen, og Indsæbningen begyndte. Talen kom, som det sig hør og bør i gamle Dannevang ind paa Vejr og Vind — af Mangel paa andet og som Indledning til noget bedre. Og Snakken kom da ogsaa snart i Gang; men den gik trevent, og stadig lagde jeg Mærke til dette ejendommelige nysgerrigt spørgende i hans Blik. —

Indsæbningen var til Ende, og Barberingen begyndte. Endelig sagde han: »Maa jeg spørge, er det ikke Lærer Andreassen, der for mange Aar siden var Lærer i X-købing priv. Borger- og Realskole?«

Jo, det var da rigtigt nok. Endnu tænkte jeg ikke videre ved det. Jeg havde allerede den Gang af og til talt offentligt; det var muligt, at det var en Mand, som havde set mig ved en saadan Lejlighed. Jeg mente i alt Fald ikke at kende noget til ham. Jeg ventede paa videre Udtalelse.

Han lod Kniven glide let legende hen under min Hage. Det var let at mærke, at han var en Mand, der kunde sit Haandværk.

»Kan De huske en Dreng i 7 Klasse, der hed Hans?« sagde han omsider, idet han fortsatte Barberingen.

Og i et Nu stod hele Situationen for mig. — Ikke et Sekund var jeg i Tvivl om, at det var Hans, som jeg engang havde slaaet de to Spanskrør i Stykker paa, der nu havde mig under Kniven.

Den var just ikke særlig gunstig. Men hans rolige Ansigtsudtryk og den Tone, hvori han havde talt, beroligede mig; og skønt Kniven endnu gled legende let omkring mine Halsregioner, svarede jeg, og vistnok i en noget gemytlig Tone! »Jo ham husker jeg meget godt, det var jo ham, jeg en Dag sled to Spanskrør op paa.« Ved disse Ord brast Barbereren i en munter Latter.

»Det er da vel ikke denne Hans, der i Dag har mig under Kniven«, fortsatte jeg i samme Toneart.

»Jo, det er det«, sagde han, og nu fik vi os en lang Samtale om Fortid og Nutid, om, hvad han havde gennemgaaet siden den Gang; og især dvælede vi ved de fælles Minder fra Dagene i X-købing Skole. Nu sad han som Indehaver af en lille Barberforretning herude paa Landet, var gift og havde Kone og Børn. Og havde de ikke glimrende ydre Kaar, saa havde de altid haft det nødvendige til Livets Behov. Og lykkelig var han med sin Familie og i sit lille Hjem.

Men under denne vor Samtale udtalte han følgende, som ikke er uden pædagogisk Interesse:

»Jeg blev vel nok fornærmet i Øjeblikket, da jeg fik mine Klø, skønt jeg maatte indrømme, at jeg havde fortjent dem, men jeg fik fra den Dag en Respekt for Dem, som jeg aldrig havde haft og aldrig fik for nogen af de andre Lærere. Og da vi saa ikke kunde undgaa at lægge Mærke til, at De holdt af os og vilde lege med os og fortælle Historier for os, og Folk ogsaa snart begyndte at tale om, at der var kommen bedre Gang i Undervisningen, særlig paa Grund af en strengere Disciplin, kom vi alle til at agte og elske Dem; og der er ingen af mine Lærere fra Skoletiden, jeg siden i mit Liv har tænkt saa meget paa som Dem og ønsket at se igen. Og saa skulde det netop hænde sig saa uventet i Dag«.

I Samtalens Løb spurgte han mig om jeg vidste noget om, hvor Lærer Petersen var bleven af. »Han havde det virkelig slemt blandt vi store Dreng«, sagde han, »hvor vi dog tit gjorde ham Livet surt. Det var ham ganske umuligt at faa os til at bestille noget, og ikke brød vi os det mindste om, hvad han sagde«. — —

Ja, han var tilvisse, som han selv udtalte den Dag, han kom for at byde mig velkommen, kørt fuldstændig fast. Og det var ikke blot i 7. Klasse, som han egentlig kun havde faa Timer med. Men selv i hans egen

særlige Klasse, 4. Klasse, som kun rummede forholdsvis smaa Børn, havde han helt tabt Magten. Tit maatte vi andre Lærere ind ved Timens Begyndelse for at hjælpe ham at faa Børnene paa Plads og komme i Gang. Og det var ikke, fordi han ikke brugte Tugt. Tværtimod; der var ingen af alle de andre Lærere, der slog saa ofte som ham. Men det var noget underligt Tjateri, smaa $\frac{3}{4}$ Ørefigner delte han ud af i massevis, medens han uafbrudt skældte ud og sludrede med dem. Det var ikke vanskeligt at se hans pædagogiske Fejl. Men om han nogen Sinde fik dem rettet, tvivler jeg om.

Lærer P. var en aaben, meddelsom Natur og talte derfor frit ud med mig om alle hans Glæder og Sorger. Naturligt faldt Samtalen da ogsaa tit paa hans ulykkelige Mangel paa disciplinære Evner, og han vilde gerne vide, hvori hans Fejl bestod, og hvad han skulde gøre, for at bedre paa Forholdet.

Men det syntes umuligt for ham at ændre sin Optræden saaledes, at Børnene kunde faa den nødvendige Respekt for ham. Og denne var saa ringe, at han, saalænge der var Sne paa Gaden, ikke turde gaa hjem fra Skolen, før han var sikker paa, at Børnene var naaet hjem, af Frygt for, at de skulde udvælge sig ham som Maal for deres Kasten med Snebolde, til Spot og Spe for Byens Borgere.

Jeg tror nok, at han selv var ved at være klar over, at dette Forhold aldrig vilde bedres. I alt Fald arbejdede han i den sidste Tid, vi var sammen i X-købing, paa at komme ind i et andet Erhverv.

Hvad der er bleven af ham siden, ved jeg ikke. Der er nu hengaaet over 30 Aar siden da, men aldrig har det skikket sig saa, at vore Veje mødtes.

TRE DIGTE.

AF P. DEGNBOL (04).

MISFORHOLD.

Om den, der stedse steg, dog sank,
det saa man ofte ej;
men mange, ved vi, steg og gik
imens en modsat Vej.

— — —
Ak, det var kanske dem, der kom
i Højhed her paa Jord,
som voldte mest af Sjælemlen
og flest af Sjælemord!

— — —
I disse Vers man søger vel
forgæves Poesi;
at smykke Mordergrave er
min Nabo Mester i.

TRODS.

Jeg elsker den voksende Lilje,
 der aldrig har trodset sin Gud,
 der altid, i Storm som i Stille,
 blot viljeløst følger hans Bud.

Jeg ynkedes over en Lilje,
 man plantede i Haven en Vaar;
 man greb den med ublide Hænder
 og gav den de ondeste Kaar.

Som Menneske fik jeg en Vilje
 og trodser og trodser min Gud;
 som Menneske trodser jeg Verden,
 faar Kaar til at følge hans Bud.

VED ET BARNS DØD.

Jeg vogter den ringeste Ranke,
 hver Krøbling, der gror i min Krog,
 har knap kunnet taale den Tanke,
 at Døden af Vildvinen tog.

Men nu har den røvet for Ranker
 en Blomst af min Aand og mit Blod,
 — nu er det tungere Tanker,
 jeg tænker ved Vildvinsens Fod.

Aaret, der svandt.

Af Forstander P. C. Gjelstrup.

LIGESOM I FJOR begynder jeg min Beretning om det svundne Aar med et Blik udefter; og her er da at nævne en Begivenhed, der vil kunne faa indgribende Betydning for alle danske Seminarers Arbejde i en lang Aarrække. Jeg sigter til det *Forslag til Lov om Lærerskoler*, som Undervisningsminister Borgbjerg i Efteraaret fremsatte i Folketinget, og som efter Førstebehandlingén dér gik i Udvalg, hvor det for Øjeblikket befinder sig. Forslaget har stadig været omtalt i Dagspressen og Skolebladene; og dets Indhold, hvis Hovedpunkter er Optagelsesprøve i det væsentlige svarende til Realeksamen, fireaarig Seminarieuddannelse med to Sprog, Faggruppdeling og udvidet Praktikumundervisning, vil derfor være de fleste i frisk Minde, hvorfor der næppe er nogen Grund til at gaa nærmere ind paa det. Dog vil jeg med et Par Ord berøre to Ting i Forslaget, der er af særlig Interesse for vort Seminarium. Det ene er Bestemmelsen om Øvelsesskolens Klassedeling. Mens den store Skolekommissions Flertalsforslag og ligeledes Fru Bangs og for nylig Danmarks Lærereforenings Forslag opstillede Kravet om en syvklassedelt Øvelsesskole, nøjes Minister Borgbjerg med at foreslaa »en i et tilstrækkeligt Antal Klasser delt Børneskole.« Denne Bestemmelse, der opgiver et uheldigt Principrytteri til Fordel for Hensynet til de virkelige Forhold, maa hilses med Glæde, ikke mindst af vort Seminarium, da vi paa Grund af Øvelsesskolens begrænsede Børneantal (ca. 80) og Afhængigheden af Kommunen ikke vilde kunne præstere en Syvklassedeling. Anderledes med Forslagets Krav om en Optagelsesprøve i det væsentlige som Realeksamen, altsaa f. Eks. med Tysk og Engelsk. Denne Bestemmelse, der vil forlænge Forberedelsestiden med et Aar og saaledes i Forening med det fireaarige Seminarium vil bringe hele Uddannelses-tiden op paa seks Aar, kan være meget tiltalende for Seminarier, der væsentligt faar deres Elevkontingent

fra Byerne, hvor Adgangen til Realskoleuddannelse er let; men for Seminarier, der som Nr. Nissum for en overvejende Del søges af Ungdommen fra Landet, vil en saadan Ordning være lidet ønskelig, da den vil vanskeliggøre Overgangen fra det praktiske Arbejde til Seminarieret.

Om Lovforslagets Skæbne er det for tidligt at spaa; dog tør man vistnok sige, at det har større Udsigt til at resultere i en Lov end noget af de tidligere Forslag. Skulde en ny Lov blive en Virkelighed, maa vi ønske, at den maa faa en saadan Skikkelse, at den kan danne Grundlaget for en frugtbar Udvikling indenfor dansk Læruddannelse; og ganske særligt maa det haabes, at Loven maa blive rummelig nok til at give Plads for et Seminariearbejde i kristelig Aand.

Vi vender os derefter til, hvad der kan være at for-
tælle fra vort eget Seminarium.

Gaar man gennem Seminariekomplekset med dets for største Delen gamle og tarvelige, men dog hyggelige og minderige Huse, vil man næppe bemærke nogen Forandring fra forrige Aar; ogsaa inden Døre vil man finde alt ved det gamle. Dog med Undtagelse af *Gymnastiksalen*, paa hvis Forbedring der i Sommerens Løb blev ofret en Del. Det gamle, sorte Tag er erstattet af et rødt Teglstenstag, hvorved Bygningens Ydre har faaet et langt mere venligt og sluttet Præg. En tilsvarende Forandring er sket indvendig. Der er blevet lagt Loft i Salen; dette og alt det øvrige Træværk er malet i en lys, graa Farve; ved disse Forandringer er Rummet ikke blot blevet lunere til Vinterbrug; men det er ogsaa kommet til at virke langt hyggeligere og roligere end før, saa Salen nu ved større Møder o. lign. danner en tiltalende Ramme om Festen. Endelig er der indrettet Omlædningsrum i det gamle Loftsværelse, og det hidtidige Omlædningsrum er omdannet til Redskabsrum. Yderligere er der Haab om et bedre Værelsemeanlæg i Bygningen. — En meget virksom og interesseret Mand ved Planlæggelsen og Udførelsen af disse Arbejder var den i Efteraaret afdøde Murermester J. P. Andersen, Holstebro, der i en Aarrække var Seminariebestyrelsens faglige Raadgiver i den Slags Spørgsmaal, og som i denne Egenskab gjorde et stort og uegenlystigt Arbejde for, at de ydre Rammer om vor Skoles Gerning kunde blive saa gode og tidsvarende som muligt.

Om *Eksamen og Elevtallet* tjener følgende Tal til Oplysning. Der dimitteredes 34 (hvoraf 5 kvindelige); Eksamensresultatet var 1 ug?, 4 mg+, 14 mg, 11 mg?, 2 g+, 2 g. Med dette Hold har den sidste af de store Klasser forladt Seminariet; fra 1930 vil Ministeriets Nedskæring af Klasserne til et Maksimum af 28 vise sig ved Afgangseksamen. Første Del blev bestaaet af 25. Til Optagelsesprøve var indmeldt 36, hvoraf optoges 28 i I. Klasse. Elevtallet var ved Nytaar 1930 81 i Seminarieklassen (heraf 9 kvindelige) og 29 i Forberedelsesklassen (heraf 8 kvindelige); desuden er til sidstnævnte Klasse indmeldt 6-7 til at komme i Løbet af den resterende Del af Skoleaaret.

I Forbindelse med Eksamen kan passende omtales »*skriftlig Udflugt*« — dette klassiske Navn paa en klassisk Tur. Udflugten, der, som Navnet fortæller den kyndige, oprindelig foregik i Begyndelsen af Maj, men senere blev flyttet til Midten af Juni, har i flere Aar været forhindret p. G. af daarligt Vejr. Sidste Aar lykkedes det imidlertid at føre Turen igennem, og herved blev en værdifuld Tradition knyttet paa ny. Sognets Folk stillede med stor Elskværdighed Vogne til Raadighed; og den 11. Juni Kl. 1 $\frac{1}{2}$ holdt tretten Hestekøretøjer paa Pladsen foran Seminariebygningen for at køre de to Eksamensklasser og deres Lærere til Resenborg Plantage. Det lange Vogntog, der i disse Bilernes Tider var et sjældent og festligt Syn, vakte megen Opsigt, hvor det kom frem. Efter Ankomsten til Plantagen blev der drukket Chokolade; under Inspiration af denne blev der holdt Taler, bl. a. for Kuskene; derefter Vandring gennem den smukke Skov, Leg og Afstensmad. Det blev en meget vellykket Tur.

De sædvanlige Fester (Koncerter, Dimissionsfest, Elevfest, Julefest o. s. v.) har ogsaa i det forløbne Aar fundet Sted. De er lykkedes paa bedste Maade og har hver paa sin Vis bidraget til at fortsætte Seminariets gode Traditioner. Mere behøver jeg ikke at sige herom; derimod vil jeg gerne med et Par Ord omtale tre særlig festlige Begivenheder, som Aaret har bragt, og som rummer nogle af dets bedste Minder for os alle.

Den første er *Biskop Götzsches Besøg* 17-18 Marts. Paa dette Tidspunkt var der i Sammenhæng med den fornylig afsluttede Missionsuge adskilligt godt og glædeligt i Gang ved vor Skole; og da nu Biskoppen i Henhold til et gammelt Løfte blev opfordret til at af-

lægge Seminariet et Besøg, svarede han beredvilligt Ja og gæstede Skolen to Dage. Søndag Formiddag prædikede Biskoppen ved den ordinære Gudstjeneste; om Eftermiddagen holdt han et alvorligt og tankevækkende Foredrag om »Livets Kunst« for Seminariets Elever; og om Aftenen deltog Biskoppen i et Samvær med Elever og Lærere paa »Borgen«, hvor der blev drukket Kaffe, og hvor Tiden i øvrigt væsentligt gik med Sang. Mandag Formiddag hørte Biskoppen paa Undervisningen og overtog desuden en Time i østre Skole, her gennemgik han i Nærværelse af III. Klasse Langfredag med Børnene. — Det blev to Dage af stor Værdi for yngre og ældre.

Hvidbjergturen 23. Juni er den næste af de tre store Begivenheder. I 1919, altsaa just for ti Aar siden, havde Seminariet været paa Udflugt til Hvidbjerg paa Thyholm. Nu kom der paa ny Indbydelse fra vore Venner derovre; og den blev modtaget med Tak. En tidlig Søndagmorgen startede vi fra Seminariet i et Antal af ca. 100. Ved Ankomsten til Hvidbjerg stod et festligt Kaffebord dækket til os i Missionshuset; og vi blev her paa vore Værters Vegne budt velkommen af Lærer Hoppe, Barslev. Vi var saa til Højmesse-gudstjeneste i Hvidbjerg Kirke, hvorefter hele den store Skare blev fordelt til Middag i de mange Hjem, der saa gæstfrit aabnede sig for os. Her paa Eftermiddagen samlede vi med Værterne og andre i Missionshuset, der blev talt af forskellige; Seminariets Kor sang nogle Sange; og tilsidst blev vi igen anbragt ved Bordene for at faa Aftensmad. Da vi tog Afsked var det med Taknemmelighed over al den Gæstfrihed og Kærlighed, der var vist os. Dagen havde været mørk og regnfuld; men jo mere det regnede, desto mere steg Stemningen, indtil den under Hjemturen naaede sit Højdepunkt; overalt i Kupeerne og Rutebilerne var der Sang og Munterhed, et Bevis paa, hvor vellykket Dagen havde været.

Den tredje Fest fører os igen hjem til vor egen lille By. Det er *Faneindvielsen* 26. September. Æren for at have rejst Spørgsmaalet om en ny Fane for Seminariet tilkommer Niogtyverne; man fandt, at det gamle Banner, der nu efter mange Aars tro Tjeneste var falmet og forslidt, trængte til en Afløser; det var med paa Udflugten til Resenborg; men det blev dets sidste Rejse. Ganske vist lod Sagen, der var kommet frem foran den travle Eksamenstid, sig ikke løse straks; men saasnart

det nye Skoleaar var begyndt, tog Eleverne den op igen; og der viste sig da at være udmærket Stemning for den. Der blev nu handlet hurtigt. Eleverne og Lærerne besluttede i Forening at gennemføre Sagen; det fornødne Beløb (ca. 400 Kr.) blev tegnet og en stor og prægtig, dobbeltsidig Silkefane bestilt: Dannebrog med Inskriptionen »Nr. Nissum Seminarium«; herunder »Kend dig selv« og øverst i Hjørnet Kristi Monogram — altsammen meget talende, smukt og enkelt. Indvielsen blev fastsat til Kongens Fødselsdag, og Seminariebestyrelsens Formand, Provst Møller, Spentrup, lovede at komme til Stede. Dagen oprandt med et vidunderligt Septembervejr og blev fra først til sidst en sjælden Oplevelse, som vil huskes, naar meget andet er glemt. En Glæde var det at se det muntre Liv, som Dagen igennem udfoldede sig paa Fodboldpladsen ved de forskellige Sportskampe, hvis Højdepunkt vistnok var det berømmelige Sækkevæddeløb og Optakten til dette. En Glæde var det ogsaa at deltage i Festen paa »Akropolis« om Aftenen, hvor Præmierne for Sportskampene blev uddelt, og hvor mange gode Ord, der vidnede om Kærlighed til vor gamle Skole, blev udtalt. Men ufor-glemmeligere end noget af alt dette var dog den højtidelige Faneindvielse, hvormed Dagen blev indledet. Da Elever og Lærere i den friske Septembermorgen samledes paa Fodboldpladsen og for første Gang saa den nye Fane udfolde sig for Vinden, og da de, hver gennem sin Repræsentant, traadte frem for at overgive Fanen til Skolen som et ved forenede Kræfter tilveje-bragt Enhedsmærke, gav de Udtryk for den Kendsgering, at Elever og Lærere her er knyttet sammen i et nært Fællesskab, og for Ønsket om, at dette Fællesskab maatte vinde og vare. Og da derefter vor hvidhaarede Formand paa Skolens Vegne modtog Fanen, var det som et Symbol paa, at Seminariet har en Kreds af Venner og Forbedere bag sig til at støtte Gerningen.

Saaledes blev denne Efteraarsdag som et Foraarstegn, der vidnede om, at Nr. Nissum Seminarium har en Plads at udfylde i Danmarks Folk og Kirke; og Dagen blev for os alle en Tilskyndelse til at slutte Kreds om vor Skole og til at skønne paa, at vi maa være knyttet til den og have Lov til at yde den vor Tjeneste.

Dimittenderne 1929.

Therkel Christensen. Født i Kragelund, Øster Snede Sogn, Vejle Amt, den 21. December 1903, Søn af Gaardejer M. Th. Christensen. Hovedkarakter mg? ($120\frac{2}{3}$). — Fra 13. Oktober 1929 Vikar i Kragelund pr. Løsning.

Ejnar Steensgaard Gade. Født den 21. Juni 1905 i Lyngs, Søn af Boelsmand Anders Gade. Hovedkarakter mg? (136). — Aarsvikar i Lyngs fra 1. Sept. 1929.

Niels Gade. Født 10. Marts 1908 i Smerup, Søn af Landmand Karl Gade. Præliminæksamnen 1923. Hovedkarakter ved Lærereksamnen mg (147). — Lærer ved Hvidbjerg Realskole fra 1. Okt. 1929; fra 1. November s. A. fast ansat.

Augusta Amalie Hansen. Født den 2. Oktober 1907 paa Endelave, Datter af Tømrer Johan Hansen. Hovedkarakter g+ ($131\frac{1}{3}$). — Vinterlærerinde ved Sdr. Lyngs vig Skole i Tiden 1. Oktober 1929 til 1. April 1930

Hans Nikolaj Tønner Hansen. Født den 5. August 1904 i Gudbjerg, Søn af Smedemester Johs. Hansen. Præliminæksamnen 1920. Ansat ved D. S. B. 1920—24. Hovedkarakter g ($101\frac{2}{3}$). Bor i Korsør; har ikke haft Plads som Lærer.

Søren Hebsgaard. Født i Holstebro den 6. Oktober 1906, Søn af Portør ved D. S. B., N. C. T. L. Hebsgaard. Realeksamen og Handelsmedhjælpereksamen, begge Dele med Udm. Karakter ved Lærereksamnen mg× (153). — Har siden Sommerferien 1929 været Matematik- og Fysiklærer ved Rønde Præliminærkursus.

Marry Kristine Jensen. Født den 23. August 1904 i Hove ved Lemvig, Datter af Sognefoged, Gaardejer Chr. Jensen og Søster til Fru Eriksen (g. m. Johs. Eriksen (23)). Hovedkarakter mg ($150\frac{1}{3}$).

Palle Einar Jensen. Født d. 6. Februar 1903 i Overtorp pr. Karup, Søn af Gaardejer Martin Jensen, »Overtorp«. Hovedkarakter mg (140). — Fra 1. November 1929 Vinterlærer ved Hug Skole i Vedersø pr. Ulfborg.

Ejner Karlo Johansen. Født den 14. December 1908 i Thorup pr. Nørager, Viborg Amt. Søn af Husmand Niels Johansen. Hovedkarakter mg? (139 $\frac{2}{3}$). — Fra 1. Sept. til 1. Novb. 1929 Hjælpelærer i Understed pr. Sæby. Fra 1. Novb. 1929 til 1. Novb. 1930 Lærer ved Gjøtrup Friskole pr. Fjerritslev.

Feder Valdemar Karlsmose. Født i Aulum d. 26. April 1905, Søn af Landmand Niels Karlsmose. — Hovedkarakter mg (132 $\frac{1}{3}$). — Novb.—Decb. 1929 Vikar i Vejvad pr. Sørvad og siden i Aulum Byskole.

Kirsten Kattenhøj. Født i Bækmarksbro 13. September 1898, Datter af Morten Kattenhøj. Hovedkarakter mg? (134 $\frac{2}{3}$). — I Tiden 20. Okt. 1929 til 1. Maj 1930 Vinterlærerinde ved Marup Skole pr. Skjern.

Aage Kristensen. Født i Frøstrup den 16. Januar 1908, Søn af Murermester A. Kristensen. Realeksamen 1924. Hovedkarakter ved Lærereksamen mg? (138) — Indtil 1. Sept. 1929 Vikar i Klim, derefter Vikar i 2 L. Emb. i Tømmerby og siden 1. Novb. Vikar i 2. L. Emb. paa Braaskovgaard.

Martin Kristensen. Født i Klovborg den 27. Maj 1903, Søn af fhv. Sadelmager E. Kristensen, Klovborg. Hovedkarakter mg (141 $\frac{1}{3}$). — Indtil 1. Novb. 1929 Hjælpelærer i Nørhaa pr. Snedsted, siden Vinterlærer i Hestbjerg Skole, Idom.

Helge Emil Søndergaard Krogager. Født den 26. Maj 1908 i Øster Nykirke. Søn af Murer Marius Krogager, Thisted. Realeksamen fra Thisted Realskole 1924 med mg \times . Hovedkarakter ved Lærereksamen ug? (158 $\frac{1}{3}$). Fra 1. Novb. 1929 Vinterlærer i Føvling pr. Holsted St.

Ejnar Holler Krogh. Født i Klitmøller, V. Vandet Sogn den 4. Marts 1907. Søn af afdøde Fisker John Krogh. Hovedkarakter mg (142). — Siden 1. Sept. 1929 Vikar ved Agerfeld Skole pr. Sørvad.

Henry Børge Nørgaard Krogsgaard. Født i Snedsted, Thy den 1. Oktober 1908. Søn af Smedemester og Sognefoged P. L. Krogsgaard. Tog 1924 Realeksamen fra Hurup private Mellem- og Realskole. Hovedkarak-

ter for Lærereksamen mg (147 $\frac{2}{3}$). — Fra. 1. Okt. 1929 Vikar i Snedsted.

Aage Thorvald Larsen. Født 19. Oktober 1907 i Hellevad Sogn, Hjørring Amt. Søn af Boelsmand Jens Chr. Larsen. Hovedkarakter mg (145). — Fra 13. Novbr. 1929 Sygevikar i Hellevad pr. Hjallerup.

Kristian Frederik Larsen. Født den 2. April 1906 i Lyngs, Thisted Amt, Søn af Boelsmand Frederik Larsen. — Præliminæreksamen 1925. Hovedkarakter fra Lærereksamen mg \times (156 $\frac{2}{3}$). — Sygevikar i Resen s. Skole indtil 7. Okt. 1929.

Johanne Marie Mortensen. Født i Ølstrup pr. Lervang den 9. Juli 1903, Datter af Gaardejer Niels Kr. Mortensen. — Hovedkarakter mg (154). — Siden 15. Okt. 1929 Vinterlærerinde i Røjklit, Holmsland pr. Ringkøbing.

Peder Hedager Mortensen. Født i Ganer pr. Skjern 10. December 1904. Søn af Gaardejer Niels Mortensen. Præliminæreksamen 1924. Hovedkarakter fra Lærereksamen g \times (123 $\frac{1}{3}$). — Fra 1. Novb. 1929 Lærer ved Holsted Efterskole.

Johannes Nielsen. Født den 23. April 1907 i Voling By, Salling, Søn af afdøde Chr. Nielsen. Præliminæreksamen. Hovedkarakter ved Lærereksamen mg? (133). Fra 1. Oktober Vikar ved Viborg Borgerskole.

Niels Peder Nielsen. Født i Fly, Viborg Amt, den 13. Juni 1899, Søn af Husmand Kristen Hedegaard Nielsen. Uddannet til Korporal og Sergent ved Fodfolket, er nu Sergent af Reserven. Hovedkarakter mg (140 $\frac{2}{3}$). Gift 2. Maj 1924 med Fanny Mejlvang, født i Taars den 13. Novb. 1898, Datter af Gaardejer Kristen Mejlvang. Hun har Eksamen i Sang, Violinspil og Sangpraktik. — Fra 1. Nov. 1929 Lærer ved Ilderhede Privatskole pr. Stakroge.

Svend Nielsen. Født den 1. Juni 1907 paa Frederiksberg, Plejesøn af Forstander H. Høper, Raagelund pr. Marslev, Fyn. Realeksamen 1925. Hovedkarakter fra

Lærereksamen mg (149 $\frac{1}{3}$). — Fra 1. April 1929 Lærer ved Raagelund Børnehjem.

Peter Olesen. Født i Strib den 16. August 1906, Søn af Baneformand Jeppe Olesen, Holsted. Realeksamen fra Ribe Katedralskole. Hovedkarakter fra Lærereksamen mg (142 $\frac{2}{3}$). Fra 1. Novb. 1929 Medhjælper i Sdr. Felding Hovedskole.

Peter Andreas Olesen. Født d. 7. Okt. 1907 i Tøving, Mors, Søn af Gaardmand Kristian Olesen, Hesselbjerg. Hovedkarakter mg (148 $\frac{2}{3}$). — Vikar i Hesselbjerg 1. Aug.—1. Novb. 1929. Siden Vinterlærer ved Bølling Privatskole, Kongsholm.

Ejnar Kristian Pedersen. Født den 18. Maj 1908 i Sennels, Søn af Gaardejer Peder Chr. Pedersen, Sennels. Hovedkarakter mg (143).

Karl V. Pedersen. Født den 26. Sept. 1907 i Iller, Grønbæk Sogn, Søn af afdøde Husejer Johan Pedersen, Ans. Hovedkarakter g (103 $\frac{1}{3}$).

Kristian Pedersen. Født den 6. November 1908 i Outrup Sogn, Søn af Karetmager Jes Nissen Pedersen, Rottarp pr. Outrup. Hovedkarakter mg (148 $\frac{1}{3}$). — Aarsvikariat fra Ferien 1929 i Ørbækgaard pr. Løgstør.

Vagn Poulsen. Født den 10. Januar 1908 i Struer, Søn af Fotograf Povl A. Povlsen, Struer. Hovedkarakter mg? (129 $\frac{2}{3}$).

Dagmy Maria Simmelsgaard. Født i Sandet, Sdr. Felding den 17. Juni 1907, Datter af Gaardejer Martinus Simmelsgaard, Hovedkarakter mg? (145). Indtil 15. Sept. 1929 Vikar i Jerne-Boldesager. 1. Novb. 1929 til 1. Maj 1930 Vinterlærerinde ved Sandet Skole.

Karl Christensen Sjørring. Født i Hvornum Sogn pr. Hobro den 14. April 1908, Søn af Husejer G. N. C. Sjørring. Hovedkarakter mg? (132 $\frac{2}{3}$). — Fra 10. Sept. 1929 Hjælpelærer i Brøndum og en Tid Vikar i Nørager

Anders Michael Søndberg. Født 25. April 1903 i

Spentrup. (Broder til Missionær Frk. Søndberg (19), Indien). Hovedkarakter mg? (139). Har siden 1. August 1929 været Lærer paa Skolehjemmet, Landerupgaard pr. Alminde.

Aage Immanuel Therkildsen. Født d. 26. April 1908 i Vivild, Søn af Gaardejer H. Therkildsen. — Hovedkarakter mg× (154 $\frac{1}{3}$). — Har siden Ferien 1929 været Lærer ved Rønde Præliminærkursus.

Thomas Christian Thomsen, Født i Vorgod den 12. Oktober. 1908, Søn af Gaardejer Jens Chr. Thomsen. Hovedkarakter mg× (152 $\frac{1}{3}$). — Vikar i Tiphede n. Skole indtil 12. Okt. 1929, derefter Vinterlærer i Aastrup pr. Glejbjerg.

I. Række: E. Pedersen. N. Gade. N. P. Nielsen. P. Olesen. Aa. Christensen. K. V. Pedersen. Th. Thomsen. E. Gade. E. Krogh. Tønner Hansen. C. Sjerring.
II. Række: P. A. Olesen. J. Nielsen. V. Karlsmose. H. Krogager. E. Jensen. K. Larsen. K. Krogsgaard. M. Sønderberg. Aa. Therkildsen. Kr. Pedersen.
III. Række: E. Johansen. S. Hebsgaard. Aa. Larsen. S. Nielsen. Frk. Kallentøj. Frk. Hansen. Frk. Simelegaard. Fik. Mortensen. Frk. Jensen. M. Kristensen. V. Poulsen. Th. Christensen. P. Hedager.

AF AARETS DAGBOG

(ISÆR EFTER »DÆMRING« 1929)

Ansættelser.

- 09 Jens Strunge, E:L. i Grønfeld, Rønde.
10 Arendt Nielsen, udnævnt til Overlærer i Skjern.
— P. N. O. Nygaard, udnævnt til Overlærer i Hals.
13 Søren Olesen, 1:L. i Hirtshals.
14 Johs. Hansen, 1:L. i Hjarup.
— J. N. Jensen, L. i Avedøre, Glostrup.
17 Jenny Dalg. Jørgensen, Li. i Fredericia.
19 Henrik Bruun, 2:L. i Borbjerg, Holstebro.
23 P. Bach, 1:L. i Nr. Bindslev, Sindal.
— Harald Berg, Sproglærer v. Struer Realskole.
— Poul Bredtoft, 1:L. i Nr. Kongerslev.
— C. C. Madsen, E:L. i Smerup, Thyholm.
— Chr. Pedersen, E:L. i Marup, Skjern.
— Marie Vestergaard, Li. i Kregome.
24 Kristine Nielsen, Li. i Struer.
— Kr. Sigaard, 1:L. i Lønborg.
25 M. M. Bach, E:L. i Grove, Haundal.
— Morten Jensen, E:L. i Hesselbjerg.
— P. M. Kjær, E:L. i Ravnholt, Bording.
— Jakob Maul, E:L. i Tiphede.
— M. E. Mikkelsen, Timel. i Nakskov.
— Laur. Nielsen, 1:L. i Tjørring.
— Thejlade Nielsen, E:L. i Skalstrup, Vemb.
26 K. Ehlers Andersen, E:L. i Hjardemaal Klit.
— Vald. Andreassen, E:L. i Fannerup.
— Viggo Bro, L. i Fredericia.
— Vilh. Hjorth, E:L. i Karup, Sæby.
— Chr. Hvass, E:L. i Thyborøn.
— Aage Kjær, E:L. i Gudum n., Humlum.
— Johs. Korsholm, L. v. Børkop Højskole.
— Helga Kristensen, (f. Kirkegaard) fast ansat i Kbh.
— Ricardt Kristensen ligeledes.
— P. V. Kristensen, Biskolelærer i Sdr. Lyngvig.
— Kr. Madsen, E:L. i Oddesund Nord.
— Aage R. Nielsen, E:L. i Sandet, Sdr. Felding.
27 P. Andersen, ansat paa Drengehjemmet, Vejlbj
Munkgaard.
— H. Riis-Antonsen, Timel. i Jerne-Boldesager.
— Knud Christensen, Timel. i Holstebro.
— C. Schaarup Jensen, 2:L. Slemminge-Ustolpe
27 Carl Mikkelsen, E:L. i Viftrup.
— Anker Poulsen, Lærer v. Christiansfeld Realskole.
— Einar Vium, L. v. Haslev Haandværkerskole.

- 28 Ejnar Christensen, l. v. Brædstrup pr. Realskole.
 — M. E. Fischer, Biskolelærer, Bøvling Klit.
 — Alex Kock, Timel. i Aalborg.
 — Ejnar Chr. Pedersen, l. paa Optagelseshjemmet
 Struer.
- 29 Niels Gade, l. v. Hvidbjerg Realskole.
 — P. Hedager, l. v. Holsted Efterskole.
 — Ejnar Johansen, l. v. Gøttrup Friskole, Fjerrits-
 lev.
 — N. P. Nielsen, l. v. Ilderhede Privatskole.
 — Svend Nielsen, l. ved Raagelund Børnehjem,
 Marslev.
 — Mich. Sønderberg, l. v. Skolehjemmet, Landerup-
 gaard, Alminde.

Bryllupper.

- 12 Mikkel Jensen og Nielly Kristine Lauridsen (30.
 Okt. 1929).
- 16 Katrine Christiansen og Mads K. Gram. (15.
 Novbr. 1929).
- 17 K. Samuelson og Kirst. Andersen. (26. Dec. 1928
 — Dim. Gedved 1924 — Aarskursus — T. Li. v.
 St. Knuds Gymnasium, Odense).
- 23 Harald Berg og Anna Elisabeth Jensen (1928).
 — Johannes Eriksen og Margrethe Jensen, (Datter
 af Sognefoged Kr. J. i Høve — Søster til Marry
 Jensen (29). (28. December 1928).
 — Aage Andersen og Marie Munk Madsen. (Dat-
 ter af Fiskeeksportør M. M. Vorupør). (22. Aug.
 1926).
- 24 Anna Andreassen og Ove Lauridsen, Dyrlæge,
 Thyregod. (13. Okt. 1929).
 — Thejlade Nielsen og Katrine Mundbjerg. (11.
 Novb. 1928).
- 25 Viggo Jensen og Linne Lynceborg (1. Pinsedag
 1929).
- 26 P. V. Kristensen og Rebekka Kristensen. (6. Aug.
 1929).
 — Richardt Kristensen og Helga Kirkegaard. (9.
 Aug. 1929).
 — Chr. Hvass og Margrethe Lodbjerg. (10. Aug.
 1929).
 — Aage Kjær og Elna Sørensen. (24. Novb. 1928).
- 27 Carl Mikkelsen og Didd Christensen. (20. Juli
 1929).
- 28 Ole M. Laursen og Emma Pedersen. (9. Aug. 1929).

Aarskursus.

- 01 H. H. Humlum.
 10 C. O. Hedegaard.
 13 I. Mosegaard.
 14 J. N. Jensen.
 17 J. K. Poulsen.
 18 Roald Andersen.

- 23 M. K. Madsen.
 25 P. M. Kjær.
 26 Karen M. Eriksen.
 — Kamilla Larsen.
 28 K. K. Krage.

Eksaminer.

- 12 Poul Moustgaard, 21. Jan. cand. theol. (Laudabilis).
 20 Poul Dahl Nielsen, Tillægsprøve i Græsk.
 — Samme, 17. Jan. Filosofikum (mg).
 — Lilleøer Christensen, Tillægsprøve i Tysk 1928) og Engelsk (1929).
 21 Aage Ehrenreich, Tillægsprøve i Fransk.
 23 P. Bach, Eksamen i Orgelspil.
 — A. Koed, do. i Sang og Violin.
 — M. K. Madsen. Sløjdlærereksamen.
 26 Johs. Rasmussen, Tillægsprøve i Tysk.
 27 Einar Vium Tillægsprøve i Engelsk.

Jubilæer.

- 99 A. Johansen, 25 Aar ved Vrinders Skole.
 01 Hansen og Hustru, Lille Arden, Sølvbryllup og 25 Aar som Lærer.
 02 S. M. Sørensen, Nr. Nissum, Sølvbryllup (24. Jan. 1930).

Afsked.

- 96 Jul. Essendrop.
 97 M. Laursen Jensen.
 13 S. Olesen træder tilbage som Højskoleforstander. (Se »Ansættelser«).
 16 Katrine Christiansen.
 23 Harald Berg. Se »Ansættelser«).

Navneskifte.

- 26 Carl G. Larsen, til Værbak.

Døde.

- 05 Fædder Høyer Lillelund.
 15 Niels Jensen.
 26 Aksel Nielsens Hustru.

Stævner.

- København 3. Marts (65).
 Tinglev 15. Juni (28).
 N. Nissum 22. Juni (80).
 Øerne i S. Vilstrup 27. Juli (11).
 Kursisterne i København 17. Juli (30).
 Øerne i N. Nissum 6.—8. Aug. (17).
 Herning 14. Sept. (50).

Andet.

- 02 Aagaard Poulsen hjem paa Orlov.
 06 J. Søndergaard Jakobsen, nyvalgt til Bestyrelsen af »Kr. For. f. Sk. o. Hj.« (Kasserer).

- 07 Julin, genvalgt til Folketinget.
- 08 Samuel Riis, Præst i Pjedsted.
- 09 J. A. Sørensen, indvalgt i I. M.s Bestyrelse.
- 12 Nyhuus, Retspartiets Kand. ved Valget.
- 13 Gadegaard, Præst i Tarm, Egvad.
- 14 Svanstrøm, Retspartiets Kandidat ved Valget.
- C. F. Michelsen, Censor i Dansk ved de mini-
sterielle Prøver
- 15 Gahrn, Kasserer og Sekretær i Frederiksberg
Kommunelærerforening.
- 16 Katrine Bruun ledede ved Skrivekursus i Lyngby.
- 21 Villesen rejste til Sudan igen.
- 22 Hilbert Jensen afholdt Husflidskursus.
- 23 J. Eriksen, Redaktør af »Landsbyskolen.«
- 26 G. Thomsen, Leder af en Husflidsskole paa Nør-
rebro.

Bøger.

- 01 H. Ingvarnsen: »Hovedregningsbog for Lands-
byskolen«.
- 02 Sørensen og Hoppe: »Mod Jul.«
- 04 P. Degnbol: »Stort og smaat fra den lille Skole
III« (Sluttet).
- 11 J. Møller Lastrup: »Udv. Læsning til Børne-
nes danske Læsebog« (1928).
- 12 H. Buchhave: »Brødrene Jensen«.
- Chr. Winther: »Den modige Grete. (Oversat).
- 19 A. Krogh: »Dansk i Aftenskolen«.
- 20 Frede Hansen: »Børnegymnastik«.
- 23 St. Steffensen: »Knaster«.

1929